

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 18.
(OR. en)

14009/23

VISA 201
COEST 548
COWEB 123
MIGR 323
FRONT 307
ASIM 90
COMIX 445

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma: 2023. október 18.
Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

---

Biz. dok. sz.: COM(2023) 730 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK
**HATODIK JELENTÉS A VÍZUMMENTESSÉG-FELFÜGGESZTÉSI
MECHANIZMUS KERETÉBEN**

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 730 final.

Melléklet: COM(2023) 730 final

Brüsszel, 2023.10.18.
COM(2023) 730 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
HATODIK JELENTÉS A VÍZUMMENTESSÉG-FELFÜGGESZTÉSI
MECHANIZMUS KERETÉBEN

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
I. AZ EU SZOMSZÉDSÁGÁBAN TALÁLHATÓ ORSZÁGOK.....	6
1. KEVESEBB MINT 7 ÉVE VÍZUMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK.....	6
GRÚZIA	6
UKRAJNA.....	12
2. TÖBB MINT 7 ÉVE VÍZUMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK	17
ALBÁNIA.....	17
BOSZNIA-HERCEGOVINA	21
MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG.....	24
MONTENEGRÓ.....	27
ÉSZAK-MACEDÓNIA	30
SZERBIA.....	33
II. EGYÉB VÍZUMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK.....	37
BEFEKTETŐI ÁLLAMPOLGÁRSÁGI PROGRAMOKAT MŰKÖDTETŐ, VÍZUMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK.....	37
VANUATU	38
KELET-KARIBI ÁLLAMOK.....	40
KÖVETKEZTETÉS.....	42

BEVEZETÉS

A vízumliberalizáció az EU migrációügyi, biztonsági és igazságügyi együttműködésének egyik pillére. Megkönnyíti a mobilitást és az emberek közötti kapcsolatokat.

Az (EU) 2018/1806 rendelet (a továbbiakban: a vízumrendelet)¹ 8. cikkének (4) bekezdése előírja a Bizottság számára, hogy biztosítsa a vízummentességi követelmények folyamatos teljesítésének megfelelő nyomon követését azon országok esetében, amelyek állampolgárai a vízumliberalizációs párbeszéd sikeres lezárását követően vízummentesen léphetnek be az EU területére. E célból a Bizottság 2017 óta öt jelentést fogadott el a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus² keretében, amelyek a vízummentességet élvező nyugat-balkáni országokra (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia) és a keleti partnerség vízummentességet élvező országaira (Grúzia, a Moldovai Köztársaság – a továbbiakban: Moldova – és Ukrajna) terjednek ki.

E jelentések megállapításaira, valamint az EU által világszerte bevezetett vízummentességi rendszerek³ általános nyomon követésére építve a Bizottság 2023. május 30-án közleményt⁴ fogadott el, amelyben kiemelte a vízummentességi rendszerek működéséhez kapcsolódó, az irreguláris migráció és a biztonság területén jelentkező fő kihívásokat, valamint a jelenlegi vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus főbb hiányosságait, és amelyben egyeztetési folyamatot vázol fel az említett kihívások kezelésének és a mechanizmus javításának lehetséges módjairól.

A közleményben tárgyalt egyik szempont a vízummentességet élvező országok megerősített nyomon követésének szükségességére vonatkozott, összhangban az Európai Tanács 2023. február 9-i következtetéseivel⁵. Amint arra Ursula von der Leyen elnök az Európai Tanácshoz intézett 2023. március 20-i levelében utalt, a Bizottság a mai napon jogalkotási javaslatot terjeszt elő a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálatára⁶, és stratégiai és átfogó jellegű jelentést nyújt be a vízumfelfüggesztési mechanizmusról. A javaslat egyik fő célkitűzése a Bizottság nyomonkövetési és jelentéstételi feladatainak megerősítése egy olyan kifejezett lehetőség bevezetése révén, amely biztosítja, hogy a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló jelentés az EU-val szomszédos országokon kívüli egyéb földrajzi területekre is kiterjedjen, különös figyelmet fordítva azokra a harmadik országokra, amelyek konkrét problémákat vetnek fel, mely problémák – ha kezeletlenül maradnak – a felfüggesztési mechanizmus aktiválásához vezethetnek.

Egyfelől az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikkének (4) bekezdésében előírtaknak megfelelően a jelentés értékeli a vízumliberalizációs követelményeknek való folyamatos megfelelést azon országok

---

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról, HL L 303., 2018.11.28., 39. o.

² COM(2017) 815 final (első jelentés); COM(2018) 856 final (második jelentés); COM(2020) 325 final (harmadik jelentés); COM(2021) 602 final (negyedik jelentés), COM(2022) 715 final/2 (ötödik jelentés).

³ Az (EU) 2018/1806 rendelet II. mellékletében foglaltak szerint.

⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU vízummentességi rendszereinek nyomon követéséről, COM(2023) 297 final.

⁵ Az Európai Tanács rendkívüli ülése (2023. február 9.) – Következtetések, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2023-INIT/hu/pdf>. Az Európai Tanács hangsúlyozta, hogy „a szomszédos országok vízumpolitikájának az uniós vízumpolitikával való összehangolása sürgős és döntő fontosságú lépés a migrációkezelés, valamint adott esetben a vízummentességi rendszerek általános jó működése és fenntarthatósága szempontjából”, valamint hogy „meg kell erősíteni a szomszédos országok vízumpolitikáinak nyomon követését”.

⁶ COM(2023) 642.

tekintetében, amelyek a vízumliberalizációs párbeszédet kevesebb mint hét évvel ezelőtt zárták le (Grúzia és Ukrajna). Másfelől a vízumliberalizációs párbeszédet több mint hét évvel ezelőtt lezáró országokra (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Moldova, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia)⁷ vonatkozó jelentéstétel az ezen országokkal fennálló vízummentességi rendszerekhez kapcsolódó konkrét kihívásokra összpontosít, ideértve a vízumpolitika összehangolását, a befektetői állampolgársági programokat, a visszafogadási együttműködést és a menedéjog iránti megalapozatlan kérelmeket.

Mind a nyolc ország esetében az adott országok által lezárt vízumliberalizációs párbeszéd tárgyat képező követelményekkel kapcsolatos kérdéseket továbbra is a bővítési folyamattal összefüggésben, a 23. fejezet (Igazságszolgáltatás és alapvető jogok) és a 24. fejezet (Bel- és igazságügy) keretében értékelik, és azokról a Bizottság következő éves bővítési csomagjában részletesen beszámolnak. A bővítési csomag részletesen beszámol a tagjelölt országok és a potenciális tagjelöltek által a jogállamiság megerősítése és a korrupció elleni küzdelem érdekében tett erőfeszítésekről is. Ezek az úgynevezett „alapkérdések” részei, amelyek a csatlakozási folyamat sarokkövei, és meghatározzák a partnerek által az EU felé vezető úton elért előrehaladás általános ütemét.

A Nyugat-Balkán tekintetében a jelentés a Bizottság által 2022. december 5-én előterjesztett, a migrációnak az útvonal teljes hosszában történő kezelését célzó uniós cselekvési terv⁸ folyamatban lévő végrehajtására épül. A cselekvési terv – egyéb kihívások mellett – reagált a nyugat-balkáni útvonalon keresztül az EU-ba irányuló irreguláris migráció 2022-es ugrásszerű emelkedésére. A tagállami külső határok átlépésének megnövekedett száma – bizonyos mértékig – a régió áthaladó másodlagos mozgásoknak, valamint azoknak tudható be, akik vízummentesen érkeznek a nyugat-balkáni országokba, majd továbbutaznak az EU-ba. A cselekvési terv segíti az érkezők számának csökkentését, és célja egy közös, összehangolt uniós szintű fellépés kialakítása, valamint az EU és a nyugat-balkáni partnerek között a migrációs kérdésekben folytatott együttműködés további erősítése. A cselekvési terv a következő kérdésekre terjed ki: határigazgatás, menekültügyi és befogadási kapacitások, migráncsempészás elleni küzdelem, visszafogadási együttműködés és visszaküldés, valamint a vízumpolitika összehangolása.

Összességében az összes nyugat-balkáni partner minden szinten történő fokozott szerepvállalásának és bevonásának köszönhetően az említett szakpolitikai területek mindegyikén továbbra is jó ütemben halad a végrehajtás. Mindazonáltal folytatni kell a cselekvési terv végrehajtásával kapcsolatos munkát. Az irreguláris migráció még mindig kulcsfontosságú kihívást jelent a nyugat-balkáni partnerek számára. A migráncsempészás és az emberkereskedelem elleni küzdelem továbbra is prioritást élvez. Ugyanakkor a régióban újra bevezették a vízumkötelezettséget az irreguláris érkezések 2022-es növekedése mögött meghúzódó néhány kulcsfontosságú ország esetében, ami szükségessé teszi a vízumpolitikák további összehangolását. A Bizottság fokozta pénzügyi támogatását: az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) keretében a migrációval kapcsolatos tevékenységek teljes finanszírozása 291,9 millió EUR-t tett ki a régióban (2021–2023).

---

⁷ Az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikkének (4) bekezdése csak azt írja elő a Bizottság számára, hogy az említett harmadik országokra vonatkozó vízumliberalizáció hatálybalépésétől számított hétéves időszakra vonatkozóan tegyen jelentést; ezt követően a Bizottság továbbra is jelentést tehet, ha azt szükségesnek ítéli, vagy ha az Európai Parlament vagy a Tanács ezt kéri.

⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/Western%20Balkans_en.pdf

2023-ban (augusztus 31-ig) 62 967 szabálytalan határátlépést regisztráltak⁹ a nyugat-balkáni útvonal mentén az uniós tagállamokba való belépéskor. Ez 28 %-os csökkenést jelent 2022 azonos időszakához képest, amit nagyrészt a nyugat-balkáni partnerek vízumpolitikáinak folyamatban lévő összehangolása eredményezett. Az útvonalat továbbra is leginkább szíriai, afgán és török állampolgárok használják.

A jelentés a nyolc érintett ország, az Európai Külügyi Szolgálat és az uniós küldöttségek, az érintett uniós bel- és igazságügyi ügynökségek¹⁰ és a tagállamok hozzájárulásaira is épít. Tizenhét tagállam szolgáltatott releváns példákat az érintett országokkal a migráció és a biztonság területén folytatott együttműködésre. Ezeket az észrevételeket a Bizottság figyelembe vette a jelentésben foglalt vonatkozó értékelésekhez.

Ez a hatodik jelentés az érintett országok 2022-ben hozott azon intézkedéseit értékeli – azok 2023-ra vonatkozó frissítéseivel együtt –, amelyek a Bizottság megítélése szerint jelentős hatást gyakorolnak az ideai ajánlásokra. Beszámol továbbá az EU-val és a tagállamokkal folytatott operatív együttműködésről¹¹, és áttekintést nyújt a migrációs tendenciákról¹² az Eurostat 2022. statisztikai évre vonatkozó adatai alapján, beleértve a 2021-hez képest bekövetkezett változásokat is.

A 2023. május 30-i közleményben bejelentetteknek megfelelően és már a felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálatáról szóló jogalkotási javaslatban meghatározott új megközelítés alkalmazásával, a jelentés első alkalommal foglalkozik az EU szomszédságában található országokon kívüli egyéb földrajzi területekkel is, különös hangsúlyt fektetve azokra a vízummentességet élvező országokra, ahol konkrét kérdések merültek fel, és ahol további együttműködésre lehet szükség a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében értékelhető konkrét migrációs és/vagy biztonsági kihívások kezelése érdekében. A fent említett közleményben azonosított egyik fő kihívás nyomon követéseként a jelentés II. szakasza értékeli azokat a vízummentességet élvező országokat, amelyek befektetői állampolgársági programokat működtetnek. Az EU-ba vízummentes belépési lehetőséggel rendelkező harmadik országok befektetői állampolgársági programjai számos biztonsági kockázatot jelenthetnek az EU számára. Ezek a programok helyi beruházások alapján vagy átalánydíj ellenében állampolgársági jogokat biztosítanak úgy, hogy a tartózkodásra vonatkozóan kevés vagy semmilyen követelményt nem írnak elő, gyenge biztonsági ellenőrzéseket végeznek, valamint a szóban forgó harmadik országgal nem áll fenn valódi kapcsolat. Az érintett harmadik országok gyakran „aranyútlevélként” hirdetik ezeket a programokat azzal a kifejezett céllal, hogy lehetővé tegyék az Unióba való vízummentes beutazást olyan harmadik országbeli állampolgárok számára, akik egyébként vízumkötelesek lennének. Az ilyen programok lehetővé tehetik kedvezményezettjeik számára a schengeni vízumokra vonatkozó rendes uniós eljárás, valamint az ennek részét képező, az egyéni migrációs és biztonsági kockázatokra vonatkozó mélyreható értékelés megkerülését, ideértve a

---

⁹ Operatív adatok, Frontex, <https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/>

¹⁰ Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA), az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex), az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust) és a Bűnüldözési Együttműködési Európai Unió Ügynöksége (Europol).

¹¹ E jelentésben a „tagállamok” kifejezés az (EU) 2018/1806 rendeletet (vízumrendelet) alkalmazó tagállamokra, azaz Írország kivételével valamennyi jelenlegi tagállamra, valamint a schengeni társult országokra utal.

¹² Míg a migrációval kapcsolatos vízumliberalizációs követelmények az érintett harmadik országok migrációs politikáira korlátozódnak, a migrációs tendenciákról szóló szakasz a tagállamokba irányuló irreguláris migrációval, a tagállamok által megtagadott beléptetésekkel, valamint a jelentésben szereplő országok állampolgárai által a tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmekkel foglalkozik.

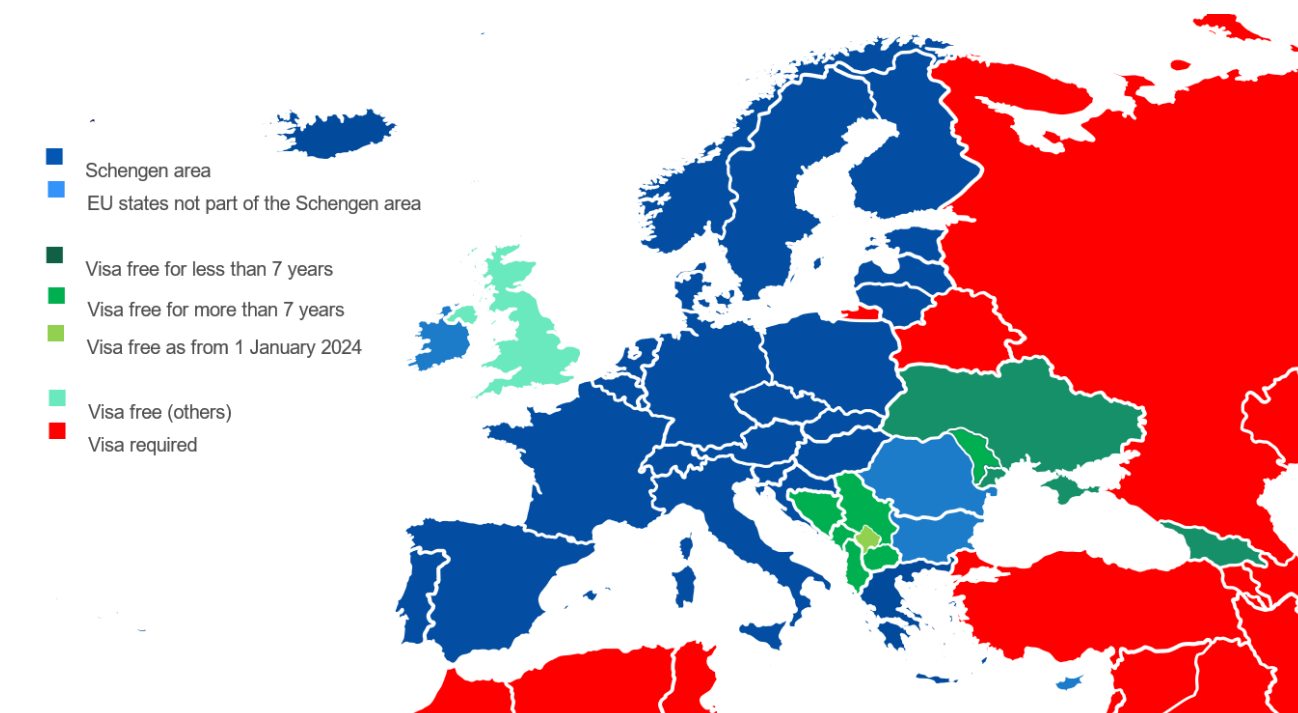
pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzését célzó intézkedések esetleges kijátszását is¹³.

A Bizottság nyomon követ minden vízummentességet élvező olyan harmadik országot, amely befektetői állampolgársági programot tart fenn. Jelenleg számos, vízummentességet élvező harmadik ország alapos vizsgálat alatt áll a befektetői állampolgársági programjaikból vagy az ilyen rendszerek létrehozására irányuló terveikből fakadó potenciális kockázatok miatt.

---

¹³ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Befektetői állampolgársági és letelepedési programok az Európai Unióban, COM(2019) 12 final, 23. o.

I. AZ EU SZOMSZÉDSÁGÁBAN TALÁLHATÓ ORSZÁGOK

1. KEVESEBB MINT 7 ÉVE VÍZUMMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK

GRÚZIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Grúzia vízummentességi rendszert alkalmaz 24 olyan országgal, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján¹⁴: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Belize, Botswana, Dél-Afrika, Dominikai Köztársaság, Ecuador, Irán, Jordánia, Katar, Kazahsztán, Kuvait, Kirgizisztán, Libanon, Omán, Oroszország, Örményország, Szaúd-Arábia, Tádzsikisztán, Thaiföld, Törökország, Türkmenisztán és Üzbegisztán.

Grúzia 2022-ben nem tett előrelépést a vízumpolitika további összehangolása felé.

2. Okmánybiztonság, ideértve a biometrikus azonosítókat is

Grúzia 2010 óta állít ki biometrikus útleveleket. A nem biometrikus útleveleket teljeskörűen fokozatosan kivezetik 2025. január 1-jéig, amikor a legutolsó még forgalomban lévő ilyen okmányok érvényüket veszítik. Az Interpollal folytatott együttműködés részeként Grúzia információt cserél az elveszett és elloptott útlevelekről.

3. Integrált határigazgatás, migrációkezelés, menekültügy

Grúzia további erőfeszítéseket tett az állampolgárai által a tagállamokban benyújtott megalapozatlan menedékjog iránti kérelmek problémájának kezelésére. A be- és kilépést szabályozó, 2021 januárjában hatályba lépett új törvény alapján a grúz hatóságok 2022-ben „kilépési ellenőrzéseket” végeztek a grúz határátkelőhelyeken. Grúzia arról számolt be, hogy a 2021–2022-es időszakban ez a rendszer összesen

¹⁴ Az (EU) 2018/1806 rendelet I. melléklete.

4 677 olyan grúz állampolgár kilépését segített megakadályozni, akik az EU-ba irányuló irreguláris migráció kockázatát jelentették.

A grúz hatóságok további erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy a migráncsempészségben részt vevő személyek és csoportok büntetőeljárás alá vonása révén kezeljék ezt a kérdést, ideértve azokat is, akik hamis információkat szolgáltatnak az EU-ban benyújtott menedékjog iránti kérelmek sikeres elbírálásának kilátásairól. A ténylegesen büntetőeljárás alá volt személyek száma azonban továbbra is alacsony (2022-ben 11 volt).

Grúzia rendszeresen együttműködik az érintett uniós tagállamokkal a vízummentes utazással kapcsolatos kérdésekben, ideértve a grúz állampolgárok illegális tartózkodásának megelőzését is. 2022-ben ennek az együttműködésnek részét képezte 16 grúz rendőrtiszt kiküldése egyes uniós tagállamokba a helyi bűnüldöző hatóságok támogatása érdekében, melynek keretében nyolc közös műveletre került sor.

Grúzia rendszeres együttműködést folytat a Frontexszel, az operatív együttműködésről szóló, 2021-ben megújított munkamegállapodás alapján. A Frontex számos tisztviselője tevékenykedik kiküldetésben a szárazföldi és tengeri határátkelőhelyeken, valamint Tbiliszi és Kutaisi nemzetközi repülőterein. Ugyanakkor az érintett uniós tagállamok repülőterein grúz rendőrök is tevékenykednek. Ezen együttműködés fő célja annak megakadályozása, hogy a grúz állampolgárok visszaéljenek a vízummentes utazással, többek között megalapozatlan menedékjog iránti kérelmek benyújtása révén.

Grúzia szorosan együttműködött a tagállamokkal a visszafogadás terén. A grúz hatóságok visszafogadási kérelmekkel kapcsolatos pozitív döntéseinek aránya a 2017–2022-es teljes időszakban átlagosan 98 % volt. Grúzia szintén nagyon szorosan együttműködött a visszaküldések terén, ideértve a repatriáló járatokkal kapcsolatos együttműködést is. 2022-ben grúz kísérők vettek részt a Frontex gyűjtő visszaküldési műveletekről szóló képzésén¹⁵, hogy az ilyen műveletek végrehajtása során a legmagasabb szintű uniós normákat tudják biztosítani. Több tagállam és a Frontex is elégedettségét fejezte ki a repatriáló járatokkal kapcsolatos grúz együttműködést illetően.

4. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A tagállamokban grúz állampolgárok által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2022-ben 81 %-kal nőtt 2021-hez képest; 2022-ben 26 450 kérelmet adtak be, míg 2021-ben 14 635-öt. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya¹⁶ a 2021. évi 5 %-ról 2022-ben 7 %-ra emelkedett.

2022-ben 25 grúz állampolgár követett el szabálytalan határátlépést a tagállamokba. 2022-ben 87 %-kal nőtt azon grúz állampolgárok száma, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban; a 2021. évi 11 695-tel szemben 2022-ben 21 910 jogellenes tartózkodást rögzítettek. 31 %-kal – a 2021. évi 3 030-ról 2022-ben 3 970-re – emelkedett azon grúz állampolgárok száma, akiknek a belépését megtagadták.

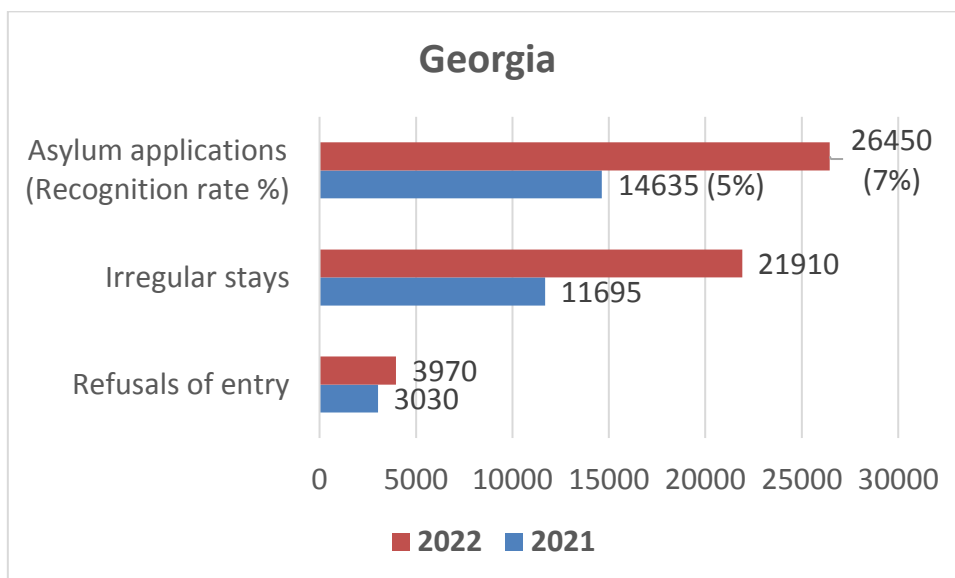
2022-ben a grúz állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási határozatok száma 50 %-kal nőtt (2022-ben 16 275 volt, szemben a 2021. évi 10 820-szal), és a visszaküldött személyek számát tekintve

---

¹⁵ A gyűjtő visszaküldési műveletek során a kitoloncolt személyeket a célország hatóságai veszik fel az indulási repülőteréről. A szállítóeszközt és a kísérőtiszteket az érintett harmadik ország biztosítja.

¹⁶ E jelentés alkalmazásában az elismerő menekültügyi határozatok aránya az első fokon hozott pozitív határozatoknak (ideértve a genfi védelmet, a kiegészítő védelmet és a humanitárius okból megadott menekült jogállást) az első fokon hozott határozatok teljes számához viszonyított arányaként kerül kiszámításra. A fogalom meghatározást lásd: https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/recognition-rate-procedures-international-protection_en

szintén növekedés volt tapasztalható (2022-ben 7 760, míg 2021-ben 4 935 visszaküldés volt, ami 57 %-os emelkedést jelent). A visszaküldési arány kismértékben – a 2021. évi 46 %-ról 2022-ben 48 %-ra – javult.

Forrás: Eurostat.

5. Közrend és biztonság

Grúzia folytatta a korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit. 2022-ben a Parlament jogszabályt fogadott el a korrupcióellenes politika kidolgozásáért és végrehajtásának nyomon követéséért felelős ügynökség, a Korrupcióellenes Hivatal létrehozásáról. Ennek hatásköre kiterjed a magas rangú tisztviselők vagyonynyilatkozatainak és a politikai pártok pénzügyi tevékenységeinek nyomon követésére, a visszaélést bejelentő személyek védelmére, valamint a köztisztviselőkön belüli összeférhetlenségek azonosítására és megelőzésére.

A szakpolitikai koordináció kerete rendelkezésre áll, de a legfőbb korrupcióellenes szakpolitikai koordinációs platform, a Nemzeti Korrupcióellenes Tanács 2019 óta nem ülésezik. A Korrupcióellenes Hivatal létrehozását követően a szakpolitikai koordináció bizonyos aspektusait a Hivatalra bízta. Egyértelműen meg kell határozni a Korrupcióellenes Hivatal és a Nemzeti Korrupcióellenes Tanács hatásköreit, különösen a szakpolitikák kidolgozása és nyomon követése terén. 2023. szeptember végén Grúzia vélemény iránti kérelmet nyújtott be a Velencei Bizottsághoz a Korrupcióellenes Hivatal létrehozásáról és a Különleges Nyomozószolgálatról szóló hatályos törvényeivel kapcsolatban.

Operatív szinten a korrupció elleni küzdelem a Grúz Állambiztonsági Szolgálat (SSSG) Korrupcióellenes Ügynökségének hatáskörébe tartozik. Ezt a feladatot a Közszolgálati Hivatal is ellátta, amely támogatja a grúziai köztisztviselőkre vonatkozó korrupcióellenes politika végrehajtását, és egyik fő feladata a köztisztviselők vagyoni helyzetével és érdekeltségekkel kapcsolatos nyilatkozatait tartalmazó rendszer kezelése. 2022 első kilenc hónapjában összesen 115 személyt vontak büntetőeljárás alá korrupció miatt, és 95 személyt ítétek el. A vagyonynyilatkozatokkal kapcsolatos felelősséget most átadták a Korrupcióellenes Hivatalnak.

A magas szinten elkövetett korrupció továbbra is olyan terület, amellyel foglalkozni kell, különös tekintettel a nagy léptékű egyéni érdekeltségek és azok politikai, igazságügyi és gazdasági téren gyakorolt befolyása jelentette kihívásra. 2023 februárjában Grúzia kilépett az OECD Kelet-Európára és Közép-Ázsiára vonatkozó korrupcióellenes monitoringhálózatából (OECD/CAN).

Grúzia a Korrupció Elleni Államok Csoportjának (GRECO) részt vevő állama. A negyedik értékelési körről szóló értékelő jelentésben szereplő 16 ajánlás közül nyolcat hajtott végre, illetve kezelt. 2023 májusában Grúzia végrehajtotta a GRECO egy függőben lévő ajánlását azáltal, hogy a vagyonyilatkozati rendszer hatályát valamennyi ügyészre kiterjesztette. Annak az ajánlásnak a végrehajtása még nem történt meg, amely szerint a bírák mentelmi jogát a bírósági döntéshozatalban való részvételükkel kapcsolatos tevékenységekre kell korlátozni („funkcionális mentelmi jog”).

Grúzia erőfeszítéseket tett a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem jogi eszközeinek javítására azáltal, hogy bővítette a Pénzügyi Ellenőrző Szolgálat (FMS) hatáskörét és létrehozta az Ügynökségközi Állandó Bizottságot. E bizottság feladata, hogy kidolgozza és benyújtja a kormánynak a 2023–2025-ös időszakra vonatkozó, a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti stratégiát és cselekvési tervet. A bizottság első munkaülésére 2022. szeptember 20-án került sor. Operatív szinten 2022 májusában elfogadták a virtuális fizetőeszköz lefoglalásáról szóló új iránymutatást, amelyet a nyomozók és az ügyészek immár gyakran használnak a pénzmosással kapcsolatos büntetőügyekben.

A terrorizmus elleni küzdelmet illetően 2022 januárjában elfogadták a 2022–2026-os időszakra szóló új nemzeti terrorizmusellenes stratégiát és az ahhoz kapcsolódó cselekvési tervet. A stratégia magában foglalja egy pénzügyi szankcionálási mechanizmus elfogadását, és figyelembe veszi a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) ajánlásait és a Moneyval Grúziáról szóló 2020. évi jelentésében foglalt ajánlásokat¹⁷. A Grúz Állambiztonsági Szolgálat (SSSG) továbbra is aktívan együttműködött az Európával, csatlakozott a terrorizmus elleni közös összekötő csoporthoz (CT JLT), és elemzési projektekben vesz részt, többek között a terrorizmus finanszírozásának felderítését célzó programban.

A szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló, a 2021–2024-es időszakra szóló nemzeti stratégia keretében a grúz bűnüldöző hatóságok erőfeszítéseiket a kiberbűnözés és az EU-ba irányuló kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre összpontosítják; ez utóbbi jelentős haszonforrást jelent a bűnözői csoportok számára. Grúzia arról számolt be, hogy 2022-ben növelte az érintett személyzet létszámát, és erőfeszítéseket tett az ügynökségek közötti együttműködés fokozására, és figyelemfelkeltő kampányokat indított, különösen a kiberbűnözéshez kapcsolódó veszélyekről. Grúzia erőfeszítéseket tett továbbá a „Közösségorientált rendfenntartás és a hírszerzésen alapuló rendfenntartás” koncepciójának a bűnüldöző szerveken belüli megvalósítására, többek között „A szervezett bűnözés elleni küzdelem támogatása Grúziában” elnevezésű, uniós finanszírozású projekt¹⁸ eredményei alapján.

Grúzia számos uniós tagállamban rendőrségi attaséból álló hálózatot, az Europolnál pedig kapcsolattartó irodát tart fenn. Különösen szoros együttműködést folytat az Europol Súlyos és Szervezett Bűnözés Elleni Európai Központjával (ESOCC), amely a keleti partnerséghez tartozó országokban működő bűnözői csoportokkal foglalkozik. Grúzia aktívan részt vesz az „Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen” (EMPACT) tevékenységeiben is. 2022-ben Grúzia 15 operatív cselekvési tervből 8 operatív cselekvési tervben vett részt, és kinevezett egy nemzeti EMPACT-koordinátort. 2022. június 22-én aláírták a CEPOL-lal a korábbi együttműködési megállapodás helyébe lépő munkamegállapodást.

¹⁷ <https://rm.coe.int/moneyval-2020-20-5th-round-mer-georgia/1680a03271>

¹⁸ <https://police.ge/en/ministry/structure-and-offices/international-relations-department/donor-coordination/proectebis-shesakheb/ongoing-projects/teqnikuri-daxmareba-organizaciuli-danashauli>

2022 szeptemberében Grúzia a Kábítószer és a Kábítószerfüggőség Európai Megfigyelőközpontjával (EMCDDA) aláírta a technikai együttműködésről szóló második munkadokumentumot. Grúziában számos nemzeti adatgyűjtési rendszer áll rendelkezésre, amelyek némelyike összeegyeztethető az EMCDDA jegyzőkönyveivel.

Grúzia az „EMCDDA4GE” projekt kedvezményezettje, amely a kábítószerrel kapcsolatos megfigyelés, jelentéstétel, megelőzés és kezelés területén a tudástranszferre és a kapacitásépítésre összpontosít.

Grúzia 2022. szeptember 28-án munkamegállapodást kötött az Európai Ügyészséggel (EPPO). Az Eurojusttal folytatott együttműködése részeként Grúzia 2022-ben két közös nyomozócsoportban vett részt uniós partnerekkel. Grúzia az Eurojusthoz delegált összekötő ügyészt nevezett ki.

6. Külkapcsolatok és alapvető jogok

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló ötödik jelentésben a Bizottság azt ajánlotta, hogy Grúzia teljes mértékben hangolja össze a Legfelsőbb Bíróság bíráinak kinevezésére vonatkozó eljárást a Velencei Bizottság ajánlásaival¹⁹, valamint fogadja el és hajtsa végre a Legfelsőbb Bíróság bíráinak feddhetetlenségét és teljesítményét értékelő jogszabályokat.

Grúzia még nem hajtotta végre teljes mértékben a Velencei Bizottság vonatkozó ajánlásait. A Legfelsőbb Bíróság bíráinak kinevezési eljárása során a jelöltek tényleges fellebbezési jogát továbbra is biztosítani kell azáltal, hogy tisztázzák a Legfelsőbb Bíróság határozatának kötelező jellegét a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácsra nézve. Grúzia nem kezdeményezte a Legfelsőbb Bíróság bíráinak feddhetetlenségére vonatkozó további ellenőrzésekről szóló jogszabályok előkészítését a döntő szavazattal rendelkező nemzetközi szakértők részvételével.

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló ötödik jelentésben a Bizottság azt is ajánlotta, hogy Grúzia biztosítsa adatvédelmi hatóságát, a Személyesadat-védelmi Szolgálat függetlenségét. 2023 júniusában új adatvédelmi törvényt fogadtak el, amelyet 2023 szeptemberében véleményezésre megküldtek a Velencei Bizottságnak. A törvény célja Grúzia jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolása, és összességében javulást biztosít a 2011. évi törvényhez képest. Számos kérdéssel azonban még foglalkozni kell, különösen a nemzetközi adattovábbításra vonatkozó szabályok és az adatvédelmi jogok alóli bizonyos kivételek/korlátozások tekintetében.

7. Ajánlások

Összességében Grúzia továbbra is teljesíti a vízumliberalizációs követelményeket, és lépéseket tett a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. Ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség. Különösen a következő kérdésekkel kell többet foglalkozni:

- a) Grúzia vízümpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) Hatékonyabb fellépések a grúz állampolgárok által a tagállamokban benyújtott megalapozatlan menedékjog iránti kérelmek és az Unión belüli illegális tartózkodások problémájának kezelésére.

---

¹⁹ A Velencei Bizottság N949/2019. sz. véleményében foglalt, 2019. június 24-én, majd 2020. szeptember 30-án és 2021. április 1-jén elfogadott ajánlások.

- c) Részvétel az EMPACT migráncsempészésre vonatkozó operatív cselekvési tervének intézkedéseiben.
- d) Vagyonvisszaszerzési hivatal és vagyonkezelési hivatal létrehozása, valamint a vagyonvisszaszerzésre irányuló erőfeszítések fokozása a vagyon felkutatásától, befagyasztásától, kezelésétől, elkobzásától és elidegenítésétől kezdve.
- e) Új korrupcióellenes stratégia és cselekvési terv elfogadása, amely megfelelő forrásokat biztosít azok végrehajtásához, és különös figyelmet fordít a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek kivizsgálására, büntetőeljárás alá vonására és elbírálására.
- f) Annak biztosítása, hogy a Korrupcióellenes Hivatalra, a Különleges Nyomozószolgálatra és a Személyesadat-védelmi Szolgálatra vonatkozó jogszabályok megfeleljenek a Velencei Bizottság ajánlásainak.

UKRAJNA

Oroszország 2022. február 24-én teljes körű agresszív háborút indított Ukrajna ellen. Erre az Európai Unió és a nemzetközi közösség korábban soha nem látott, egységes választ adott. E válasz egyik kulcsfontosságú eleme az volt, hogy a tagállamok egyhangú döntést hoztak az átmeneti védelemről szóló irányelv²⁰ aktiválásáról szóló bizottsági javaslatról, amely átmeneti védelmet biztosított az Ukrajnából 2022. február 24-én vagy azt követően lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrán állampolgároknak (és más kategóriákba tartozó személyeknek). A Tanács 2023. szeptember 28-án a Bizottság javaslata alapján megállapodott az irányelv 2024. március 4-től 2025. március 4-ig történő meghosszabbításáról.

Azóta az EU és Ukrajna közötti vízummentességi rendszer megkönnyíti az Ukrajnába irányuló és az onnan kiinduló utazást, támogatva az átmeneti védelem végrehajtását az EU-ban.

1. A vízumpolitika összehangolása

Ukrajna vízummentességi rendszert alkalmaz 15 olyan országgal, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Ecuador, Katar, Kazahsztán, Kirgizisztán, Kuvait, Mongólia, Omán, Örményország, Szaúd-Arábia, Tádzsikisztán, Törökország és Üzbegisztán.

2022-ben nem történt előrelépés a vízumköteles országok uniós listájához való nagyobb mértékű igazodás felé.

2. Okmánybiztonság, ideértve a biometrikus azonosítókat is

Ukrajna 2015 óta állít ki biometrikus útleveleket. Az utolsó nem biometrikus útleveleket 2016-ban állították ki, teljes megszüntetésüket pedig 2026-ra tervezik, amikor azok érvényüket veszítik.

A Belügyminisztérium részét képező, az útlevelkiadásért felelős Állami Migrációs Szolgálat műveleteit 2022. február 24-én felfüggesztették, de a szükséges felszerelés biztonságos területre történő áthelyezését követően a Szolgálat újrakezdte tevékenységét. Jelenleg az Állami Migrációs Szolgálat valamennyi információs rendszere rendszeresen működik, kivéve az illegális orosz megszállás alatt álló területeket.

2022. február 28-án rendkívüli intézkedést fogadtak el, amely lehetővé tette az útlevelek érvényességének legfeljebb öt évvel történő meghosszabbítását, valamint a gyermekek fényképének beillesztését a szülei útlevelébe, lehetővé téve az ukrán állampolgárok számára az EU-ba való beutazást. 2022. október 18-án ezt az ideiglenes eljárást kiterjesztették a sürgősségi utazásokra is, például a sürgős orvosi kezelés vagy hozzátartozó külföldön bekövetkezett halála miatt szükséges utazásra.

Az ellopott és elveszett okmányokra vonatkozó információk Ukrajna illetékes hatóságai közötti cseréje, valamint ezen információknak az INTERPOL ellopott és elveszett okmányokra vonatkozó adatbázisába történő továbbítása megszakítás nélkül zajlott, még Oroszország agresszív háborújának kezdetét követően is.

3. Integrált határigazgatás, migrációkezelés, menekültügy

---

²⁰ A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről, ST/6846/2022/INIT (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

Oroszország Ukrajna elleni teljes körű inváziója és agresszív háborúja a II. világháború óta a legnagyobb európai népességmozgást váltotta ki Európában. Ukránok milliói kényszerültek arra, hogy elhagyják lakóhelyüket, és külföldre vagy Ukrajna nyugati régióiba utazzanak. Az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja által érintett emberek lakóhelyelhagyásával kapcsolatos helyzet az összetűzések alakulásától függően folyamatosan változik.

2022. február 24-ét követően Ukrajna határainak igazgatását nagy mértékben befolyásolta Oroszország agressziója. Oroszország elfoglalt egyes határszakaszokat, mások pedig háborús övezetté váltak. Az Oroszországgal, Belarusszal közös határszakaszokon, valamint a Moldova és Ukrajna közötti Dnyeszteren túli határsávban biztonsági okokból mind a 111 átkelőhelyet lezárták. Jelentős mennyiségű speciális felszerelés elveszett (orosz kézre került vagy megsemmisült). Míg az ukrán határőrök – a belügyi ágazat más intézményeihez hasonlóan – tevékenyen kivették részüket az ország védelmi és polgári védelmi erőfeszítéseiből, a határforgalom-ellenőrző pontok továbbra is hatékonyan működtek, ami figyelemreméltó rezilienciát és operatív képességeket mutat.

Megkezdődött a 2023–2025-ös időszakra szóló új integrált határigazgatási cselekvési terv kidolgozása, amely foglalkozni fog a határigazgatás helyreállításával az államhatár megszállás alól felszabadított szakaszain. Az új cselekvési terv elfogadásáig folytatódik a munka a 2020–2022-es cselekvési terv lezáratlan intézkedéseire vonatkozóan.

A 2022. február 24. utáni háborús körülmények között Ukrajna folytatta a határigazgatás terén folytatott együttműködést uniós partnereivel, azaz a tagállamokkal és az uniós ügynökségekkel, különös tekintettel a Frontexre. Többek között közös elemzést végeztek a határbiztonságot fenyegető veszélyekről Szlovákiával, Lengyelországgal, Magyarországgal, Romániával és Moldovával, és közös ukrán–német határigazgatási elemzést hajtottak végre a Németországi Szövetségi Rendőrséggel. Az orosz agresszió miatt azonban visszavonták a Frontexnek a repülőtereken és a határátkelőhelyeken Ukrajnát támogató személyzetét.

A tűzfegyverek csempészésének potenciális növekedése aggodalomra ad okot az EU és Ukrajna számára. Az EU 2023 februárjában megkezdte az Ukrajna elleni orosz agresszióval összefüggésben a tűzfegyverek és más kézi- és könnyűfegyverek illetéktelen kezekbe jutása elleni küzdelemre irányuló intézkedések uniós jegyzékének²¹ végrehajtását. Különös hangsúlyt kap az EU külső határain alkalmazott határbiztonsági intézkedések teljes körű kihasználása a tűzfegyverek csempészésének felderítése érdekében, és ahol a tagállamok (különösen a vámhatóságok és a határőrség/parti őrség), a Frontex, az EMPACT, az Europol és az Európai Unió moldovai és ukrain határőrizeti segítségnyújtó missziója (EUBAM) a fő szereplők.

Ukrajna folytatja fellépéseit az irreguláris migráció ellen. 2022-ben a bevándorlási tisztviselők 5 062 rendezetlen jogállású migránst derítettek fel, akik közül 336 szabálytalanul lépett be az ország területére, továbbá 26, migráncsempészésben részt vevő bűnözői csoportot számoltak fel.

A menedékjog iránti kérelmek elbírálása 2022-ben is folytatódott Ukrajnában: 205 személy nyújtott be védelem iránti kérelmet, és 46 pozitív határozatot hoztak. A nyilvántartás szerint 2022 végén 2 523 elismert menekült élt Ukrajnában.

4. A migráció, az átmeneti védelem, a nemzetközi védelem iránti kérelmek és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6929-2023-INIT/en/pdf>

2022 februárjától több mint 16 millió háború elől menekülő személy lépett be az EU-ba, amelyből 14 millió ukrán állampolgár volt, míg az EU-ból Ukrajnába történő, ukrán állampolgárok általi határátlépések száma mintegy 11,4 milliót tett ki²². A belépések száma jelentősen magasabb volt az orosz agresszió első hónapjaiban: heti átlagban 800 000-en léptek be, és az EU Ukrajnával közös határán naponta több mint 200 000 belépést is regisztráltak. 2022 áprilisától a tendencia heti 240 000 belépésnél stabilizálódott, és az EU és Ukrajna közötti határátlépések száma visszaállt a háború előtti és a világjárvány előtti szintre²³.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv fent említett aktiválását követően 2022-ben 4 271 890 ukrán állampolgár kapott átmeneti védelmet az EU-ban és a társult országokban. Ezenfelül 2022-ben 27 135 ukrán kért nemzetközi védelmet a tagállamokban (a 2021. évi 6 250-hez képest), 88 %-os elismerési aránnyal (ez az arány 2021-ben 17 % volt). A tagállamok nem számoltak be az EU és Ukrajna közötti visszafogadási megállapodás végrehajtásával kapcsolatos problémákról.

5. Közrend és biztonság

Miután 2022 júniusában Ukrajna megkapta az uniós tagjelölti státuszt, az ukrán kormány elindította az ukrán bűnüldözési ágazat átfogó reformját, amely folyamatban van.

Jóllehet a háborús körülmények megnehezítették a bűnüldözés feladatát, folytatódott a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem terén tett erőfeszítések. A 2023–2030-as időszakra vonatkozóan kábítószer-stratégiával kapcsolatos új állami szakpolitikát dolgoztak ki. A narkotikumokat vagy pszichotrop anyagokat tartalmazó gyógyszerek eltérítésének/nem orvosi felhasználásának megelőzése érdekében 2022. november 1-jén bevezették azt a kötelezettséget, miszerint ezeket a termékeket kizárólag orvosi rendelvényre lehet kiadni.

Ukrajna az EUBAM és az EMPACT keretében is folytatta a nemzetközi együttműködést ezen a területen. Ugyan az együttműködés lelassult az orosz agressziót követően, az nem szakadt meg. Az ukrán bűnüldöző hatóságok fokozni kívánják az együttműködést az uniós partnerekkel ezen a területen, különösen az Afganisztánból, Iránból és Pakisztánból származó tiltott kábítószer-csempészetének felszámolása érdekében.

A szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a kormány 2022. szeptember 27-én új cselekvési tervet hagyott jóvá. Folytatódott a szervezett bűnözés elleni küzdelem, bár a háborús körülmények tovább nehezítették azt. Különös erőfeszítéseket tettek az Ukrajnába érkező humanitárius és egyéb segélyek eltulajdonítására törekvő bűnözői csoportok ellen. Folytatódott az együttműködés az Europollal és az Interpollal. 2022. október 19-én hatályba lépett az Ukrajna és az Europol közötti, a titoktartásról és az információvédelemről szóló egyetértési megállapodás, amely lehetővé tette az Ukrajna, az Europol, az uniós tagállamok és harmadik országok közötti közvetlen információcserét.

Folytatódott az operatív szintű együttműködés az uniós tagállamok bűnüldöző hatóságaival is, különösen a legveszélyesebb transznacionális bűncselekmények, valamint a nemzetközi fegyveres konfliktussal összefüggésben elkövetett súlyosabb nemzetközi bűntettek elleni küzdelemmel foglalkozó közös nyomozócsoportok révén.

²² A be- és kiutazásokra vonatkozó adatok a határokon átnyúló mozgások, nem pedig a határokat átlépő személyek számát jelzik.

²³ A helyzetképre vonatkozó részletekért lásd a Bizottság Európai Parlamentnek és Tanácsnak címzett, „Az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja elől menekülők átmeneti védelmének első évéről” szóló közleményét, COM(2023) 140 final.

Az ügyészségi reform 2019–2021-es közbenső időszakában eljárást teszteltek a vezetői szintű ügyészek átlátható kiválasztására, amely magában foglalja a feddhetetlenség, a szakmaiság és a vezetői képesség ellenőrzését. Az Ügyészi Tanács 2021. őszi újbóli felállítása óta azonban ezek a pozitív gyakorlatok nem folytatódtak. Az eljárás nem átlátható, nem meritokrácia-alapú és nem foglal magában hiteles feddhetetlenségi ellenőrzéseket. Az Ügyészi Tanács továbbra is korlátozott erőforrással és kapacitással rendelkezik ahhoz, hogy az e területre vonatkozó megbízatásának eleget tudjon tenni.

2023 augusztusában az ukrán kormány elfogadta a 2023–2025-ös vagyonvisszaszerzési stratégiát, amely stratégiai irányvonalakat határoz meg a jogi és intézményi keret javítására, valamint a szolgálatközi és a nemzetközi együttműködésre vonatkozóan. A stratégia végrehajtására vonatkozó cselekvési terv kidolgozása még várat magára.

Ukrajna folytatta a stratégiai korrupcióellenes keret javítására irányuló erőfeszítéseit. 2022. június 20-án a Parlament elfogadta a 2021–2025-ös időszakra szóló korrupcióellenes stratégiát (ACS), amely 72, 2025-ig elérendő célkitűzést tartalmaz. 2022-ben lezárult a Korrupcióellenes Különleges Ügyészség (SAPO) vezető tisztségeinek betöltésére irányuló hosszadalmas kiválasztási eljárás; 2022 júliusában betöltötték a SAPO vezetői és vezetőhelyettesi tisztségét. Emellett 2023 márciusában átlátható és érdemeken alapuló eljárás keretében kiválasztották és kinevezték az ukrán Nemzeti Korrupcióellenes Hivatal (NABU) új igazgatóját.

Másrészt a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló két korábbi jelentésben megfogalmazott ajánlás ellenére még mindig nem történt előrelépés a NABU által önállóan végzett telefonlehallgatás bevezetése terén. 2023 júliusában munkamegállapodást írtak alá az Európai Ügyészség (EPPO) és a NABU közötti együttműködésről. A verseny 2023. júniusi újraindítását követően végül kinevezték a korrupcióból és egyéb bűncselekményekből származó eszközök felderítésével, nyomon követésével és kezelésével foglalkozó nemzeti ügynökség (ARMA) új vezetőjét, bár továbbra is égetően szükséges a teljes vagyonkezelési eljárás rendszerszintű reformja.

A háborús körülmények hatással voltak a korrupció elleni küzdelemben illetékes különböző ügynökségek működésére, de azok összességében továbbra is nagyon hatékonyan működnek. 2022-ben a NABU összesen 456 büntetőeljárást indított (összehasonlításképpen: 2021-ben 633-at, 2020-ban pedig 792-t), míg 2023 első felében 286 új eljárás indult. A NABU vizsgálatának eredményei alapján és a SAPO eljárási iránymutatása szerint 2022-ben 54 vádat emeltek 132 személlyel szemben korrupciós bűncselekmények miatt (összehasonlításképpen: 2021-ben 127 személlyel szemben 57 vádat emeltek, 2020-ban pedig 106 személlyel szemben 67 vádat emeltek). 2023 első felében 58 vádemelés történt 147 személy ellen.

6. Külkapcsolatok és alapvető jogok

Ukrajna összességében eleget tesz a nemzetközi emberi jogi eszközöknek és normáknak, míg az ukrán állampolgárokat súlyosan érintette az alapvető jogok Oroszország általi tömeges megsértése, amit az ukrán hatóságok és a civil társadalom igyekeztek orvosolni. A teljes körű orosz invázió kezdetén hadiállapotot vezettek be, amely korlátozta a jogokat és szabadságokat, bár nagyrészt arányos maradt a tényleges szükségletekkel és azt körültekintően alkalmazták, és a médiakörnyezet korlátozása ellenére is megfelelő szinten maradt a véleménynyilvánítás szabadsága. Emellett a kisebbségekkel – többek között az LMBTIQ+-közösséghez tartozó személyekkel – szembeni megkülönböztetés, valamint az antiszemita cselekmények vagy a nemzeti kisebbségek elleni megkülönböztetés eseteinek jelentős csökkenése volt tapasztalható.

Ami a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogait illeti, Ukrajna még nem hajtotta végre teljes mértékben az Európa Tanács Velencei Bizottságának a nemzeti kisebbségekről (közösségekről) szóló, 2022 decemberében elfogadott törvényre vonatkozó, 2023. júniusi véleményében foglalt ajánlásokat. Más fontos reformok végrehajtása is folyamatban van, például az új médiatörvény, az isztambuli egyezmény és a nők és férfiak egyenlő jogainak biztosításáról szóló, 2030-ig tartó időszakra szóló állami stratégia tekintetében, miközben a börtönreform és az intézményekben lévő gyermekek helyzete továbbra is kihívásokat vet fel.

7. Ajánlások

Összességében Ukrajna továbbra is teljesíti a vízumliberalizációs követelményeket, és lépéseket tett a Bizottság néhány korábbi ajánlásának teljesítése érdekében. Mindazonáltal – amennyire a jelenlegi helyzet engedi – további erőfeszítésekre van szükség. Különösen a következő kérdésekkel kell többet foglalkozni:

- a) Ukrajna vízumpolitikájának összehangolása a vízumköteles harmadik országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) A háborúval kapcsolatos kihívások ellenére, a szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló folyamatos erőfeszítések folytatása, különös tekintettel a tűzfegyver- és kábítószer-csempészet elleni küzdelemre.
- c) A korrupció elleni küzdelemre irányuló folyamatos erőfeszítések folytatása, többek között a 2023–2025-ös vagyonvisszaszerzési stratégia végrehajtására vonatkozó cselekvési terv elfogadásával és a lefoglalt eszközök kezeléséről szóló ARMA-jogszabályok módosításával.

2. TÖBB MINT 7 ÉVE VÍZUMMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK

ALBÁNIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Albánia 13 olyan országgal tart fenn vízummentességi rendszert, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján; közülük nyolc (Azerbajdzsán, Belarusz, Guyana, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Örményország, Törökország) állandó vízummentességet élvez, további ötnek (Bahrein, Katar, Omán, Örményország, Szaúd-Arábia és Thaiföld) az állampolgárai pedig április és december között szezonális jelleggel, turisztikai okokból léphetnek be vízummentesen Albániába. Ezen túlmenően azok a harmadik országbeli állampolgárok, akik az Egyesült Arab Emírségekben 10 évre szóló, a beutazás időpontjában legalább egy évig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkeznek, szintén vízummentesen léphetnek be Albániába.

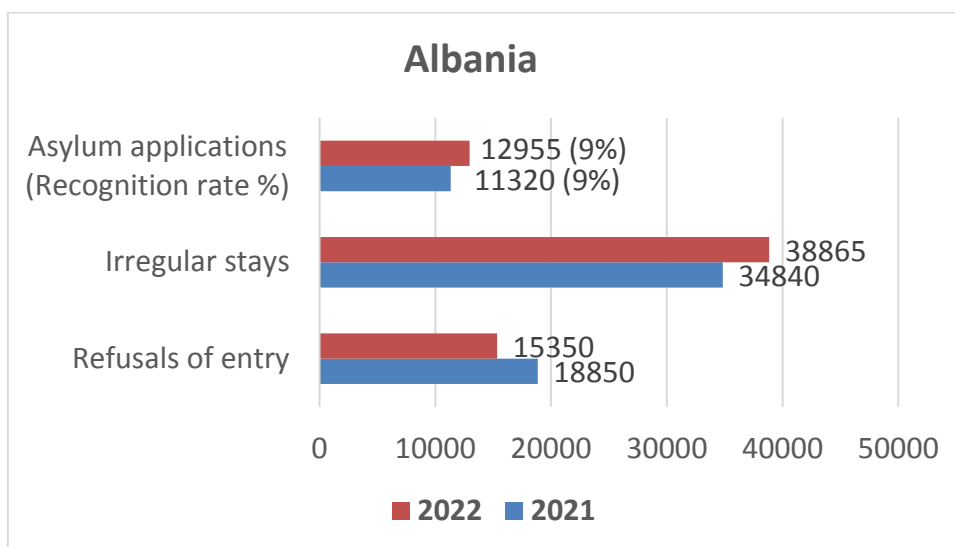
Albánia némi előrelépést tett a vízumpolitika összehangolása terén. 2023-ban a szezonális vízummentességet – 2022-től eltérően – nem terjesztették ki Oroszországra, Indiára és Egyiptomra. Albániának további előrehaladást kell elérnie vízumpolitikájának az uniós vízumpolitikával való fokozatos összehangolása terén, különös tekintettel a migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentő országokra.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

Az albán állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2021 és 2022 között 14 %-kal nőtt; 2022-ben 12 955 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2022-ben 9 % volt, ami nem jelent változást 2021-hez képest.

2022-ben a tagállamok 746, albán állampolgárok általi szabálytalan határátlépésről számoltak be, ami 36 %-kal kevesebb, mint 2021-ben (1 160), azon albán állampolgárok száma pedig, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban, 11,5 %-kal nőtt 2021-hez képest (a 2021. évi 34 840 főről 2022-ben 38 865 főre). 2022-ben 18,5 %-kal (a 2021. évi 18 850-ről 2022-ben 15 350-re) esett vissza azon albán állampolgárok száma, akiknek megtagadták a tagállamokba való beléptetését.

A 2022-ben hozott kiutasítási határozatok száma (24 180) 8 %-kal emelkedett 2021-hez képest (22 445). 2022-ben 9 745 albán állampolgár visszaküldéséről számoltak be, szemben a 2021. évi 8 610 fővel (13 %-os emelkedés). A visszaküldési arány a 2021. évi 38 %-ról 2022-re kismértékben, 40 %-ra nőtt, ami az elmúlt évek tendenciájának pozitív változását jelenti.

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Albánia konstruktív módon viszonyult az EU-hoz a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtása terén. Albánia migránsbefogadó kapacitása bővült, és az ország aktualizálta az érkezők számának ugrásszerű növekedése esetén alkalmazandó vészhelyzeti tervét, de az ehhez tartozó költségvetés teljes körű megtervezése és elfogadása még várat magára. Albániának a 2019–2022-es stratégia utókövetéseként új migrációs stratégiát is el kell fogadnia. Külön létesítményeket kell kialakítani a migránsok és menedékkérők között megjelenő kísérő nélküli kiskorúak számára. A menekültügyi eljáráshoz való megfelelő hozzáférés, az önkéntes visszatérések hatékonysága és a fő származási országokkal folytatott visszafogadási együttműködés olyan területek, amelyeken további munkára van szükség.

Albánia folytatta együttműködését a tagállamokkal a migráció és a határigazgatás terén. A migráció és a határigazgatás terén folytatott együttműködés például a következőket foglalta magában: szakértői látogatások, információk és bevált gyakorlatok cseréje, műszaki felszerelések és képzések. Az IOM 2022-ben is folytatta a „Tudatosságnövelés és tájékoztatás a mindenkit megillető biztonság és szerepvállalás érdekében – Albánia” („Arise All”) elnevezésű projekt végrehajtását az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapjának (Belgium és Hollandia) támogatásával²⁴. E megelőző kampány célja az volt, hogy felhívja az albán polgárok figyelmét az Európába irányuló irreguláris migráció kockázataira, továbbá tájékoztatást nyújtson az Albániában meglévő gazdasági és oktatási lehetőségekről, valamint az Európába irányuló legális migrációs csatornákról. A projekt 2021 elején kezdődött és 2022 decemberében ért véget. Az együttműködés további példái közé tartoztak az albán határrendőrségnél tett tanulmányi látogatások (valamint a tanácsadó és képzési missziók).

Összességében a tagállamok hatékony együttműködésről számoltak be a visszafogadás terén. Albánia továbbra is együttműködött az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel (Frontex), különösen az „Albania Land” és az „Albania Sea” közös műveletnek az EU és Albánia közötti, jogállásról szóló megállapodás szerinti végrehajtása révén. 2023. szeptember 15-én új jogállásról szóló megállapodást írtak alá. Albánia a Franciaországban és más érintett tagállamokban illegálisan tartózkodó albán állampolgárok visszaküldési műveleteinek megszervezése és támogatása terén is együttműködött az

²⁴ <https://albania.iom.int/sites/g/files/tmzbd11401/files/inline-files/arise-all-project-brief.pdf>

Ügynökséggel. Az albán Belügyminisztérium és a Frontex 2023 júniusában egyetértési megállapodást írt alá az alapvető jogok védelmével kapcsolatos panasztételi mechanizmusról. A Frontex egy összekötő tisztviselője továbbra is jelen van Albániában. Összességében Albánia nagyon széles körű és pozitív együttműködést alakított ki a Frontexszel a határigazgatás terén, amely a 2023 szeptemberében aláírt, jogállásról szóló új megállapodás végrehajtását követően tovább fog bővülni.

Ami az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségével (EUAA) folytatott együttműködést illeti, a 2021–2022-es időszakra vonatkozó együttműködési ütemtervet 2023 végéig meghosszabbították, ami lehetővé tette az EUAA számára, hogy támogatást nyújtson az albán hatóságoknak menekültügyi és befogadási rendszereik megerősítéséhez.

4. A menedékjog iránti megalapozatlan kérelmekkel kapcsolatban hozott intézkedések

Az albán állampolgárok által az EU-ban benyújtott menedékjog iránti megalapozatlan kérelmek problémájának kezelése érdekében Albánia 2022-ben cselekvési tervet fogadott el „a schengeni/uniós országokban menedékjog iránti kérelmet benyújtó albán állampolgárok jelenségének megelőzéséről”, és megerősítette az uniós határt átlépő albán állampolgárok ellenőrzését. Albánia tovább erősítette a tagállamokkal – különösen az e jelenség által leginkább érintett tagállamokkal – folytatott együttműködést és információcserét is. Albánia folytatta különösen két cselekvési tervének végrehajtását, amelyek egyrészt az Olaszországban lévő kísérő nélküli albán kiskorúak, másrészt pedig a Franciaországban tartózkodó albán menedékkérők problémáját igyekeznek kezelni.

Az albán kormány a Frontexszel, az Europollal, a tagállamokkal, valamint egyes nemzetközi szervezetekkel – köztük a Nemzetközi Migrációs Szervezettel, az UNHCR-rel és az EBESZ-szel – együttműködve folytatta figyelemfelkeltő tevékenységét az EU-ba irányuló vízummentes utazással kapcsolatos jogokra és kötelezettségekre vonatkozóan. A vízummentes utazás követelményeiről és az e kötelezettségek megsértése esetén alkalmazandó szankciókról szóló tájékoztató füzetek minden határátkelőhelyen az utazók rendelkezésére bocsátják.

5. Befektetői állampolgársági program

A vízummentesség-felfüggesztési mechanizmusról szóló ötödik jelentésben arról számoltak be, hogy az albán kormány 2022-ben határozatot fogadott el, amely jogalapot teremt a Belügyminisztérium számára egy befektetői állampolgársági program végrehajtására irányuló köz- és magánszféra közötti partnerségi eljárás elindításához. 2023-ban Albánia bejelentette, hogy felfüggeszti a befektetői állampolgársági program létrehozásával kapcsolatos kezdeményezést.

6. Együttműködés a biztonság területén

2022-ben Albánia egyre több nemzetközi rendőrségi műveletben vett részt, és 16 jelenleg is működő közös nyomozócsoporthoz csatlakozott. Albánia 2023 februárjában egy második összekötő tisztviselőt küldött az Europolhoz. 2022-ben az albán állami rendőrség 16,9 %-kal több üzenetet küldött nemzetközi partnereknek a Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazáson (SIENA) keresztül.

Albánia a legaktívabb harmadik ország, amely részt vesz az „Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetség Ellen” (EMPACT) munkájában.

A Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv keretében, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló végrehajtási megállapodás végrehajtása terén elért jó eredményeknek köszönhetően Albánia 2022. december 9-én aláírta a Bizottsággal a megállapodás felülvizsgálatát, amely új intézkedéseket és ambiciózusabb célokat tartalmaz.

7. Ajánlások

Albánia intézkedéseket hozott a legtöbb korábbi bizottsági ajánlás teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) Albánia vízumpolitikájának további összehangolása a vízumköteles országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) Az albán állampolgárok által benyújtott menedéjog iránti megalapozatlan kérelmek által leginkább érintett tagállamokkal való együttműködés folytatása, valamint a vízummentességi rendszerről szóló, testre szabott tájékoztató kampányok végrehajtása.
- c) Tartózkodás befektetői állampolgársági program létrehozásától.

BOSZNIA-HERCEGOVINA

1. A vízumpolitika összehangolása

Bosznia-Hercegovina vízumentességi rendszert alkalmaz 8 olyan országgal, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Katar, Kína, Kuvait, Omán, Oroszország és Szaúd-Arábia (szezónális jelleggel), valamint Törökország.

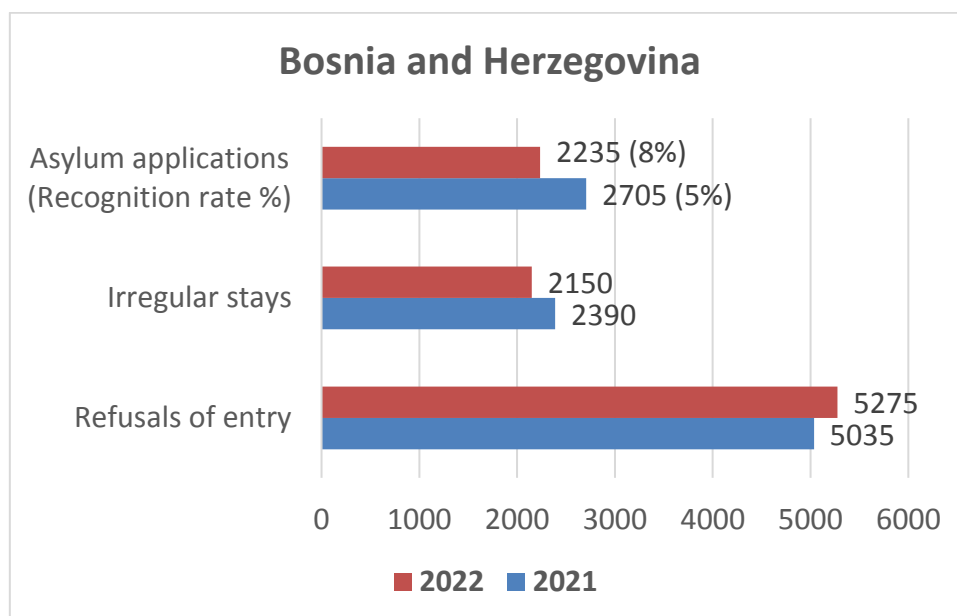
Bosznia-Hercegovina 2022-ben nem tett lépéseket a vízumpolitika további összehangolása terén. Mindazonáltal 2023-ban vízumentes beutazást vezetett be a szaúd-arábiai állampolgárok számára a nyári idegenforgalmi szezonra, 2023 szeptemberétől pedig megszüntette a Bahreinre vonatkozó vízumentességi rendszert.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

2022-ben bosznia-hercegovinai állampolgárok 2 235 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, 17 %-kal kevesebbet, mint 2021-ben (2 705). Az elismerő menekültügyi határozatok aránya a 2021. évi 5 %-ról 2022-ben 8 %-ra emelkedett.

A tagállamok arról számoltak be, hogy 2022-ben bosznia-hercegovinai állampolgárok részéről 23 szabálytalan határátlépés történt az EU külső határain, szemben a 2021. évi 17 esettel. 2022-ben 19 %-kal nőtt azon bosznia-hercegovinai állampolgárok száma, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban; a 2021. évi 4 105 esettel szemben 2022-ben 4 900 szabálytalan tartózkodást rögzítettek. A beléptetések megtagadásának száma 2022-ben kismértékben, 5 %-kal – a 2021. évi 5 035-ről 2022-re 5 275-re nőtt.

A bosznia-hercegovinai állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási határozatok száma (2022-ben 2 745, szemben a 2021. évi 2 900-kal) 5 %-kal csökkent, míg a visszaküldött személyek száma (2022-ben 1 260, 2021-ben pedig 900 fő) 40 %-kal nőtt. A visszaküldési arány a 2021. évi 31 %-ról 2022-ben 46 %-ra nőtt.

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Bosznia-Hercegovina konstruktív módon viszonyult az EU-hoz a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtása terén.

Bosznia-Hercegovina elfogadta a 2021 és 2025 közötti időszakra szóló, migrációra és a menekültügyre vonatkozó cselekvési tervet, amellyel megtörtént stratégiai keretének teljes körű jóváhagyása. Erőfeszítések történtek a befogadási kapacitások bővítésére, de további előrelépésre van szükség a kísérő nélküli kiskorúak és a kiszolgáltatott személyek azonosítása és befogadása terén. A menekültügyi eljárásról való hozzáférés továbbra is korlátozott, mivel a kérelmek benyújtása csak a fővárosban, Szarajevóban engedélyezett. Előrelépésre van szükség a menedékjogi ügyek feldolgozása terén is.

Bosznia-Hercegovina végrehajtja az integrált határigazgatási stratégiát és az azt kísérő, a 2019–2023-as időszakra szóló cselekvési tervet. A Parlament 2023 elején elutasította a 2022-ben kidolgozott új határellenőrzési törvényt; a Miniszterek Tanácsának mielőbb egy új tervezetet kell jóváhagynia a parlamenti eljárásához.

Bosznia-Hercegovina még nem kezdte meg az EU-val a jogállásról szóló megállapodásra irányuló tárgyalásokat, amely lehetővé tenné az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) számára, hogy bevesse készenléti alakulatát az ország határain és a határrendőrséggel együtt operatív tevékenységeket végezzen.

Bosznia-Hercegovina továbbra is hatékony együttműködést folytatott a visszafogadás terén az EU-val kötött megállapodás alapján, amelyet a legtöbb tagállam tekintetében hatékonyan hajt végre. Két tagállam azonban problémákról számolt be a visszafogadás megtagadásával, illetve a visszaküldés végrehajtásához kiállított úti okmányok időben történő kibocsátásával kapcsolatban.

Az EU aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy 2022-ben jelentősen megnőtt a migrációs nyomás a nyugat-balkáni útvonalon áthaladó harmadik országbeli állampolgárok nagy száma miatt, és felkérte Bosznia-Hercegovinát a legmagasabb szintű együttműködés folytatására. Az EU különösen azt kérte, hogy az ezen állampolgárok által benyújtott menedékjog iránti kérelmek elutasítása esetén Bosznia-Hercegovina az EU és Bosznia-Hercegovina közötti visszafogadási megállapodás harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó rendelkezésének alkalmazásával fogadja vissza azokat.

Bosznia-Hercegovina folytatta a tagállamokkal fenntartott kétoldalú együttműködést is. Az IOM által végrehajtott, „Egyedi intézkedés a Bosznia-Hercegovinába irányuló migrációs áramlások kezelésére szolgáló reagálási kapacitás megerősítésére” elnevezésű, uniós finanszírozású projekt keretébe tartozó egyik tevékenység célja, hogy támogatást nyújtson a Biztonsági Minisztérium számára a visszaküldések hatékony végrehajtásához szükséges kapacitásépítéshez. Az IOM által irányított visszaküldés-kezelési mechanizmus keretében a minisztérium emellett technikai támogatást is kap a tagállamoktól a visszaküldések teljes spektrumának végrehajtásához.

Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA) és Bosznia-Hercegovina közötti együttműködés 2014-ben kezdődött. Az első ütemtervet 2020 novemberében hagyták jóvá. A 2023–2025-ös időszakra vonatkozó második generációs ütemterv előkészítése folyamatban van.

4. Együttműködés a biztonság területén

Az Europol tovább erősíti operatív együttműködését Bosznia-Hercegovinával. 2023 júniusában egyedüli nemzeti kapcsolattartó pontot hoztak létre az Europollal, amely az ország valamennyi bűnüldöző hatóságát összekapcsolja az Europol Biztonságos Információcsere Hálózati Alkalmazásának(SIENA) rendszerével. Bosznia-Hercegovina összekötő tisztviselőt küldött az

Europol székhelyére, Hágába. Az Europol kapcsolattartó pontjának bosznia-hercegovinai koordinátora egyben az EMPACT koordinátora is.

Bosznia-Hercegovina 2019-ben a terrorizmus elleni küzdelemről szóló kétoldalú megállapodást írt alá a Bizottsággal²⁵ a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv végrehajtása céljából²⁶. A végrehajtás némi késedelmet szenvedett, de a legutóbbi, 2022. évi eredményjelentésben jó előrehaladásról számoltak be. Bosznia-Hercegovina 2022-ben új stratégiát fogadott el a terrorizmus elleni küzdelemről, valamint az erőszakos szélsőségeség megelőzéséről és leküzdéséről. A szervezeteknek el kell fogadniuk a vonatkozó cselekvési terveket. Bosznia-Hercegovinának új jogszabályt kell elfogadnia a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemről annak érdekében, hogy a Moneyval közelgő értékelését követően ne kerüljön ismét szürkelistára.

Az Europol az EMPACT kulcsfontosságú érdekelt fele, és az operatív eredmények bizonyítják az Ügynökséggel való jó együttműködést.

5. Ajánlások

Bosznia-Hercegovina néhány intézkedést hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) Sürgős lépések annak érdekében, hogy Bosznia-Hercegovina összehangolja vízümpolitikáját a vízumköteles országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) A Frontex jogállásáról szóló, az EU-val kötendő megállapodásról szóló tárgyalások mielőbbi lefolytatása, majd a megállapodás aláírása és megerősítése.
- c) A visszafogadási együttműködéssel kapcsolatos, a tagállamok által jelzett problémák megoldása.

---

²⁵ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-and-authorities-bosnia-and-herzegovina-endorse-arrangement-counterterrorism-cooperation-2019-11-19_en

²⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2018-10/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG

1. A vízumpolitika összehangolása

Moldova vízummentességi rendszert alkalmaz 12 olyan országgal, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Belarusz, Ecuador, Katar, Kazahsztán, Kirgizisztán, Kuba, Oroszország, Örményország, Tádzsikisztán, Törökország és Üzbegisztán.

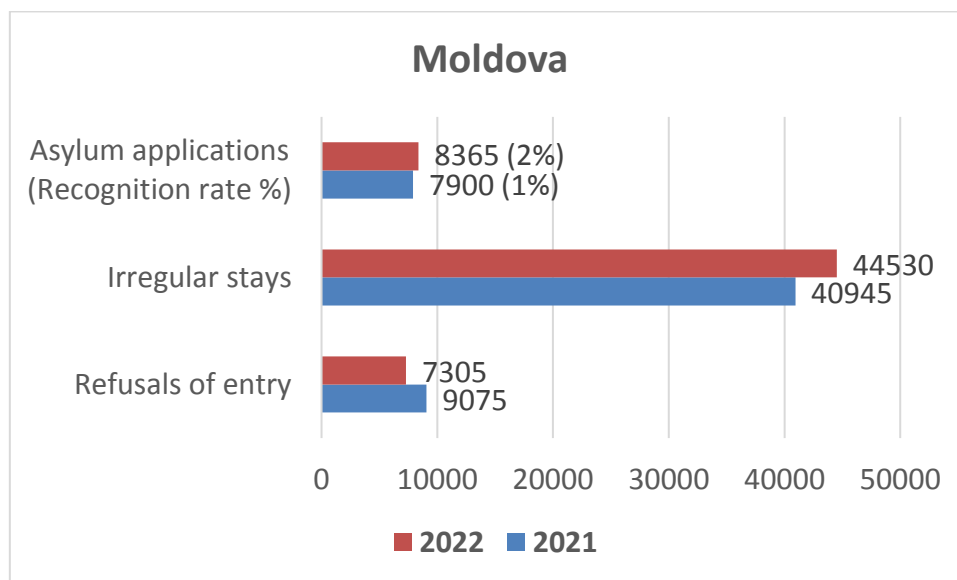
2022-ben nem történt előrelépés az uniós vízumpolitikához való nagyobb mértékű igazodás felé.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A moldovai állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2021 és 2022 között 6 %-kal nőtt: 2021-ben 7 900 kérelmet nyújtottak be, míg 2022-ben 8 365-öt. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2 % volt 2022-ben, szemben a 2021. évi 1 %-kal.

2022-ben a moldovai állampolgárok által az EU külső határainak szabálytalan átlépésére tett kísérletek száma továbbra is alacsony maradt (29, míg 2021-ben 21 ilyen eset volt). A 2021. évi 40 945-ről 2022-ben 44 530 főre nőtt azon moldovai állampolgárok száma, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban (9 %-os növekedés). 2022-ben 7 305 moldovai állampolgártól tagadták meg a beléptetést a tagállamokban, ami 19,5 %-kal kevesebb, mint 2021-ben (9 075).

2022-ben a moldovai állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási végzések száma 4 %-kal nőtt (2022-ben 8 250 volt, szemben a 2021. évi 7 940-gyel), a visszaküldések száma tekintetében pedig 18,5 %-os növekedés volt tapasztalható (2022-ben 2 845, míg 2021-ben 2 400 volt), ami hozzájárult ahhoz, hogy a 2022. évben magasabb volt a visszaküldési arány (34 %) 2021-hez képest (30 %).

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Moldova további erőfeszítéseket tett az uniós ügynökségekkel és a tagállamokkal a határigazgatás területén folytatott nemzetközi együttműködés előmozdítására. Aktív szerepe tükröződik a belső biztonság és a határigazgatás előmozdítására irányuló uniós támogató központra vonatkozó kezdeményezésben, amely megerősítette Moldova együttműködését az EMPACT-on belül, valamint

a Frontexszel, az Európával, a CEPOL-lal, a Moldovai Köztársaság és Ukrajna általi határellenőrzést segítő európai uniós missziójával (EUBAM) és a tagállamokkal.

Ezen túlmenően Moldova 2022-ben elfogadta a 2022–2030 közötti időszakra szóló belügyi stratégiáját, továbbá hat ágazati fejlesztési stratégiát is, amelyek közül kettő a migrációra és a határigazgatásra irányul: az egyik a migrációs áramlások kezeléséről, a menekültügyről és a külföldiek integrációjáról, a másik pedig az integrált határigazgatásról szól.

Moldova 2022. március 17-én jogállásról szóló megállapodást írt alá az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) által Moldovában végzett operatív tevékenységekre vonatkozóan. A megállapodás lehetővé teszi a Frontex számára, hogy teljes körű és átfogó támogatást nyújtson Moldovának, és lefedi a bevetett készenléti alakulat tisztjei számára szükséges védelemre, mentességekre és biztonságra vonatkozó kérdéseket. Ez az első jogállásról szóló megállapodás és az első közös művelet, amely végrehajtási hatáskörökkel rendelkezik a keleti partnerség országaiban. A Frontex és Moldova közötti operatív együttműködés 2022. március 19-én kezdődött a moldovai közös művelet elindításával, amelynek célja a határátkelőhelyeken használt hamis okmányok kiszűrése volt.

A Moldovával való kibővített együttműködés támogatása érdekében 2022 júliusa óta a Frontex egy, a keleti partnerség országaira vonatkozó regionális megbízatással rendelkező összekötő tisztviselőjét ideiglenesen Chişinăuba vezényelték, amíg az eredetileg tervezett telepítési helyen – Kijevben – a helyzet nem stabilizálódik. A Frontex összekötő tisztviselője chişinăui állomáshelyéről proaktívan együttműködik a keleti partnerség régiójának intézményeivel, és rendszeres kapcsolatot tart fenn a moldovai bevándorlási összekötő tisztviselők hálózatával.

Moldova folytatta együttműködését a tagállamokkal a migráció és a határigazgatás terén. Az együttműködés kiterjedt például a képzésekre, a felszerelésekre, az operatív együttműködésre és a szakértői látogatásokra.

A Frontex és a tagállamok jó együttműködésről számoltak be a visszafogadás területén is.

Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújára válaszul az EU fokozta együttműködését Moldovával a biztonság területén, különös figyelmet fordítva a határigazgatásra. Az EU – a tagállamokkal szoros együttműködésben – mozgósította teljes eszköztárát, hogy további felszereléseket és képzést biztosítson.

4. Együttműködés a biztonság területén

Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának továbbgyűrűző hatása további fenyegetést jelentett Moldova biztonságára nézve. A moldovai határország a nemzetközi bűnözés – többek között az emberkereskedelem, a kábítószer- és a fegyverkereskedelem – fokozott kockázatával néz szembe. A moldovai bűnüldöző hatóságok intenzívebb hibrid fenyegetésekkel szembesülnek, ideértve a villamosenergia-ellátás és a fűtés zavarainak kockázatát, a kiberbiztonsági támadásokat, valamint az orosz állampolgárok arra irányuló egyre gyakoribb kísérleteit, hogy hamis okmányok felhasználásával lépjenek be Moldovába.

2022 júliusában Ylva Johansson biztos és Moldova belügyminisztere elindította Moldovára vonatkozóan a belső biztonság és a határigazgatás előmozdítására irányuló uniós támogató központot. Az uniós támogatási központ operatív platformként segíti az EU, annak ügynökségei, a tagállamok és a moldovai hatóságok közötti belső biztonsági és határigazgatási együttműködést. A központ a következő prioritási területek mentén működik: a tűzfegyverek kereskedelme, migráncsempészség, emberkereskedelem, a terrorizmus és az erőszakos szélsőségeség megelőzése és az ellenük való

küzdelem, kiberbűnözés, kábítószer-kereskedelem, valamint a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) anyagok kereskedelme.

Emellett az uniós támogatási központ keretében kialakított együttműködésnek köszönhetően jelentősen fokozódott a Moldova, illetve az Europol, a CEPOL és a Frontex között fennálló együttműködés is. Az Europol egy Europol-tisztviselőt és két vendégtisztet küldött Moldovába, hogy támogassa az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújához kapcsolódó bűncselekmények korai felderítését, ideértve a migráncsempézés, az emberkereskedelemmel és más bűncselekményekkel foglalkozó bűnözői hálózatok elleni küzdelmet is.

Az Europol és Moldova közötti együttműködés a 2015 júliusában hatályba lépett operatív megállapodáson alapul. A moldovai összekötő tisztviselő 2015-ben foglalta el állomáshelyét az Europol központjában. Moldova tevékenyen részt vesz az „Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegtettség Ellen” (EMPACT) tevékenységeiben. 2022-ben Moldova öt különböző operatív cselekvési terv 15 operatív fellépésében vett részt, és kinevezett egy nemzeti EMPACT-koordinátort. Az EU Tanácsa 2023. május 22-én a közös biztonság- és védelempolitika keretében elindította az EU moldovai köztársasági partnerségi misszióját (EUPM Moldova), melynek célja, hogy fokozza az ország biztonsági ágazatának rezilienciáját a válságkezelés és a hibrid fenyegetések területén.

Az Európai Tanács 2023 márciusában támogatási csomagot hagyott jóvá Moldova számára, amely öt kulcsfontosságú prioritással foglalkozik, ideértve a biztonságot. Ennek utókövetéseként jelenleg folyamatban van 4 millió EUR átcsoportosítása sürgős biztonsági szükségletekre az EU által finanszírozott, „A keleti partnerség polgárai, valamint az ukrajnai konfliktus által érintett harmadik országbeli állampolgárok védelmének, tranzitjának, önkéntes és tájékoztatáson alapuló visszatérésének és visszailleszkedésének támogatása” elnevezésű program keretében. Ez a pénzüsszeg a moldovai határőrizeti hatóságokat és a Belügyminisztériumot támogatja majd.

5. Ajánlások

Moldova intézkedéseket hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) Moldova vízumpolitikájának további összehangolása a vízumköteles országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) A szervezett bűnözés elleni küzdelemre irányuló eddigi erőfeszítések folytatása, különös tekintettel az Ukrajna elleni orosz agresszióval összefüggésben felmerült transznacionális bűncselekményekre.

MONTENEGRÓ

1. A vízumpolitika összehangolása

Montenegró 12 olyan országgal tart fenn vízummentességi rendszert, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján; közülük hét (Azerbajdzsán, Belarusz, Katar, Kína, Kuvait, Oroszország, Törökország) állandó vízummentességet élvez, további ötnek (Egyiptom, Kazahsztán, Örményország, Szaúd-Arábia, Üzbegisztán) az állampolgárai pedig április és október között szezonális jelleggel, turisztikai okokból léphetnek be vízummentesen Montenegróba.

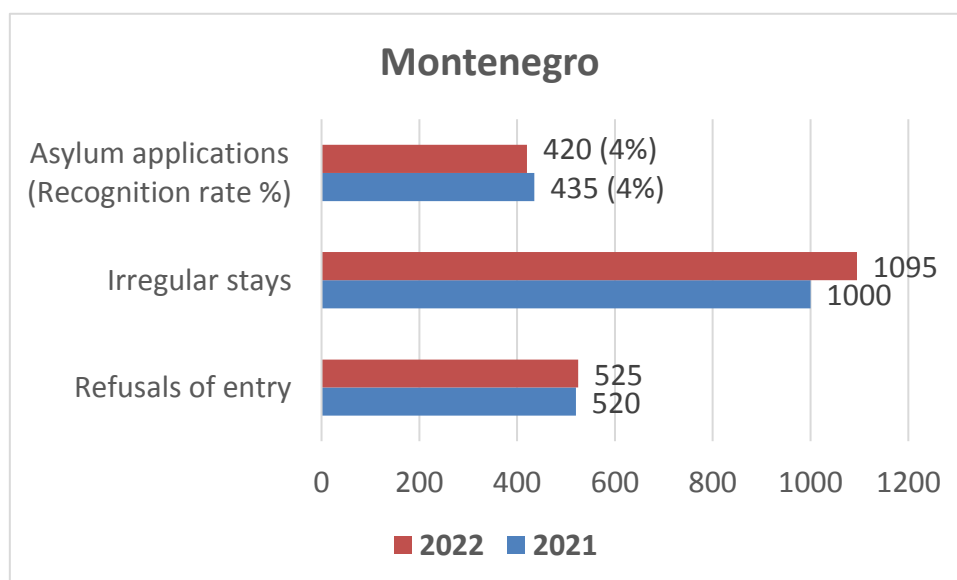
2023-ban Montenegró előrelépést tett a vízumpolitika összehangolása terén: megvonták a vízummentességet a kubai és az ecuadori állampolgároktól, valamint az Egyesült Arab Emírségekben tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgároktól.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

A montenegrói állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 2021 és 2022 között 3 %-kal csökkent, mivel a 2021. évi 435 kérelemhez képest 2022-ben 420 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2022-ben (4 %) nem változott az előző évhez képest.

A tagállamok 2022-ben csak egy montenegrói állampolgár általi szabálytalan határátlépésről számoltak be. 2022-ben 9,5 %-kal (a 2021. évi 1 000-ról 2022-ben 1 095-re) nőtt azon montenegrói állampolgárok száma, akiről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban. 2022-ben stabil maradt azoknak a montenegrói állampolgárnak az aránya, akiknek megtagadták a tagállamokba való beléptetését (2022-ben 525 fő, 2021-ben pedig 520 fő).

Az ország állampolgáraival szemben hozott kiutasítási határozatok száma 12 %-kal csökkent (2022-ben 435, 2021-ben 495 fő), míg a visszaküldött személyek száma kismértékben (2 %-kal) csökkent (2021-ben 265, 2022-ben 270 fő). A visszaküldési arány a 2021. évi 54 %-ról 2022-ben 62 %-ra nőtt.

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Montenegró konstruktív módon viszonyult az EU-hoz a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtása terén.

Az irreguláris migráció növekedésének kezelése érdekében a határrendészetnél egy, az embercsempészet és a határokon átnyúló bűnözés visszaszorításával foglalkozó új egységet hoztak létre, növelve az illegális határátlépésekre irányuló ellenőrzést.

Megerősítették a menekültügyi rendszer kapacitását, és jelentős állami költségvetési előirányzatot különítettek el a befogadási kapacitás bővítésére. Montenegró Menekültügyi Igazgatósága erőfeszítéseket tett a menedékjog iránti kérelmekkel kapcsolatos ügyhátralék csökkentésére.

Montenegró folytatta az együttműködést a tagállamokkal a migráció és a határigazgatás terén, amelyek képzést és kapacitásépítést, felszerelést és információcserét biztosítottak számára. Az EUAA, a Frontex, az IOM és az UNHCR is technikai segítséget nyújtott egy uniós finanszírozású regionális projekt keretében. Összességében a tagállamok hatékony együttműködésről számoltak be a visszafogadás terén is.

Montenegró 2023. május 16-án jogállásról szóló megállapodást írt alá az Európai Unióval az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) által Montenegróban végzett operatív tevékenységekre vonatkozóan²⁷. Az új megállapodás lehetővé teszi a Frontex számára, hogy az ország hatóságainak kérésére Montenegró területének bármely részére tiszteket küldjön ki. A jogállásról szóló jelenlegi megállapodás alapján végrehajtott két közös művelet folytatódik: a Horvátországgal közös határátkelőhelyen; valamint az adriai-tengeri kékhatárok felügyeletének megerősítését célzó közös tengeri művelet keretében. Összességében Montenegró nagyon pozitív együttműködést folytat a Frontexszel a határigazgatás terén, amely a jogállásról szóló új megállapodás végrehajtásával még intenzívebbé válik.

Az EUAA 2021 decemberében közös ütemtervet írt alá a montenegrói hatóságokkal. Az EUAA támogatásával létrehozta egy, a származási országra vonatkozó információkkal foglalkozó új egységet, képzési modulokat dolgoztak ki, és eljárási standardokat készítettek a menekültügyi eljárások egyszerűsítése érdekében.

4. Együttműködés a biztonság területén

2014 szeptemberében Montenegró és az Europol operatív és stratégiai együttműködési megállapodást írt alá. Az évek során folyamatosan javult a kicserélt információk minősége, és tovább erősödött az Europollal folytatott együttműködés – különösen az EMPACT, az Europol elemzési projektjei és egyéb kezdeményezések révén és azoknak köszönhetően. A rendőrség négy egysége – köztük a pénzügyi információs egység és a szervezett bűnözés elleni küzdelemért felelős egység – közvetlen hozzáféréssel rendelkezik az Europol SIENA nevű biztonságos kommunikációs csatornájához, lehetővé téve a gyors, biztonságos és hatékony információcserét az Europollal és az uniós tagállamokkal.

Montenegró egy összekötő tisztviselőt küldött ki az Europol központjába, és aktívan együttműködik az Europol Migráncsempészés Elleni Küzdelem Európai Központjával.

Montenegró 2019-ben a terrorizmus elleni küzdelemről szóló kétoldalú megállapodást írt alá a Bizottsággal a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv végrehajtása céljából. Montenegró jó eredményeket ért el a megállapodás végrehajtása terén.

5. Befektetői állampolgársági programok

---

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8354-2023-INIT/en/pdf>

A befektetői állampolgársági program 2022. december 31-én megszűnt. Ez üdvözlendő fejlemény és a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készült ötödik jelentésben foglalt ajánlások konkrét utókövetése.

A befektetői állampolgársági program megszűnése ellenére Montenegró folytatja a 2022-ig benyújtott kérelmek feldolgozását. A befektetői állampolgársági programok és a befektetői letelepedési programok terén az Ukrajna elleni orosz invázióval összefüggésben teendő azonnali lépésekről szóló 2022. március 28-i bizottsági ajánlást²⁸ követően Montenegró további átvilágítási eljárásokat vezetett be a kérelmezési eljárásba annak ellenőrzése érdekében, hogy a kérelmezők szerepelnek-e a szankciós listán, vagy olyan szervezetként ismertek-e el, amelynek pénzeszközei jogellenes forrásokból származnak. A Belügyminisztérium emellett további ellenőrzéseket kért a Nemzetbiztonsági Ügynökségtől az orosz és belarusz állampolgároktól beérkezett kérelmek tekintetében. Utólagos ellenőrzések is folyamatban vannak annak megállapítására, hogy megadták-e az állampolgárságot nemzetközi korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó egyéneknek, mely esetekben a montenegrói állampolgárságot visszavonnák.

A Bizottság az összes függőben lévő kérelem feldolgozásáig továbbra is figyelemmel kíséri az ezzel kapcsolatos fejleményeket.

6. Ajánlások

Montenegró intézkedéseket hozott a Bizottság korábbi ajánlásainak teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) Sürgős lépések annak érdekében, hogy Montenegró összehangolja vízümpolitikáját a vízumköteles országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) Annak biztosítása, hogy a közelmúltban megszüntetett befektetői állampolgársági program keretében benyújtott, függőben lévő kérelmeket a lehető legmagasabb biztonsági előírásoknak megfelelően vizsgálják át és dolgozzák fel.

---

²⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/recommendation-limit-access-individuals-connected-russian-belarusian-government-citizenship_en

ÉSZAK-MACEDÓNIA

1. A vízumpolitika összehangolása

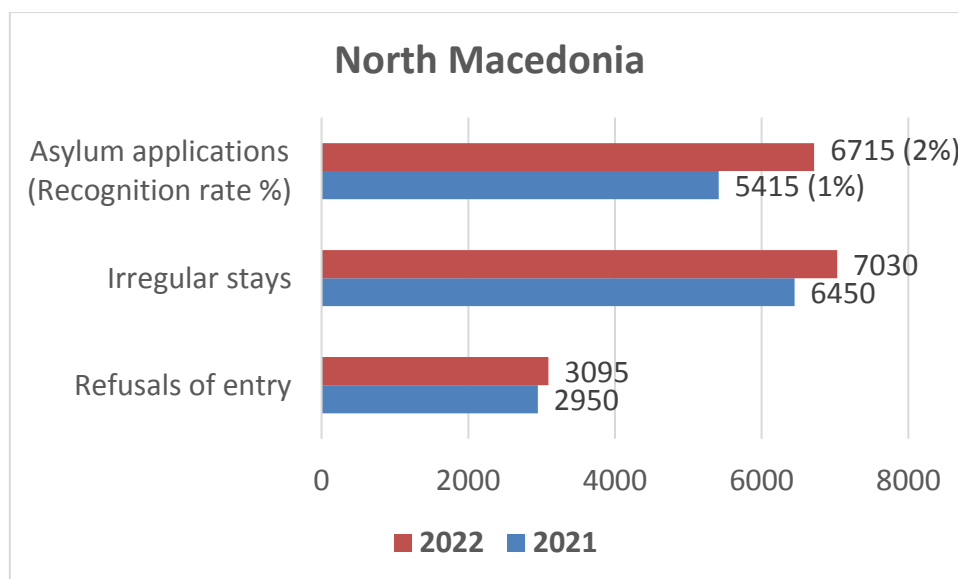
Észak-Macedónia jelentős előrelépést tett vízumpolitikájának az EU vízumpolitikájával való összehangolása terén. Jelenleg mindössze egy olyan ország van, amely Észak-Macedóniában vízummentességet élvez, az EU-ban azonban nem (Törökország). 2023 januárjában Észak-Macedónia visszaállította a vízumkötelezettséget Botswana és Kuba állampolgáraival szemben. Ezen túlmenően 2023 márciusában lejárt az a határozat, amely ideiglenesen engedélyezi az azeri állampolgárok számára, hogy vízum nélkül lépjenek be Észak-Macedóniába, és a határozatot nem hosszabbították meg.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

2022-ben az észak-macedón állampolgárok által az uniós tagállamokban benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelmek száma 24 %-kal nőtt, mivel a 2021. évi 5 415 kérelemhez képest 2022-ben 6 715 kérelmet nyújtottak be. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya 2 % volt, szemben a 2021. évi 1 %-kal.

2022-ben uniós szinten 9, észak-macedón állampolgárok által tett szabálytalan határátlépésről számoltak be, szemben a 2021. évi 12 esettel. 2022-ben az előző évhez képest 9 %-kal nőtt azon észak-macedón állampolgárok száma, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban: a 2021. évi 6 450 esettel szemben 2022-ben 7 030 jogellenes tartózkodást rögzítettek. A beléptetések megtagadásának száma kismértékben (5 %-kal), a 2021. évi 2 950-ről 2022-ben 3 095-re nőtt.

Tavaly növekvő tendenciát mutattak az alábbiak: i. az észak-macedóniai állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási határozatok száma (2022-ben 2 910, míg 2021-ben 2 320 volt, ami 25 %-os növekedést jelent); valamint ii. a visszatérők száma (2022-ben 1 590 fő, míg 2021-ben 985 fő volt, ami 61 %-os növekedést jelent). A tagállamok jó együttműködéséről számoltak be a visszaküldés és a visszafogadás terén: 2022-ben 55 %-ra nőtt a visszaküldési arány, szemben a 2021. évi 42 %-kal.

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Észak-Macedónia konstruktív módon viszonyult az EU-hoz a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtása terén.

Észak-Macedónia aktív szerepet játszik a vegyes összetételű migráncsoportok áramlásának kezelésében az irreguláris migráció egyik fő tranzitútvonalán. A csempészség útján érkező migránsok száma azonban továbbra is magas, és a csempészhálózatok elleni küzdelmet prioritásként kell kezelni.

Észak-Macedónia azon dolgozik, hogy megerősítse menekültügyi rendszerét a különleges bánásmódot igénylő személyek és a kísérő nélküli kiskorúak tekintetében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség a migránsok szisztematikus nyilvántartásba vétele terén. A nagy migrációs áramlások kezelésére szolgáló vészhelyzeti terv véglegesítése és elfogadása még várat magára.

Észak-Macedónia folytatta együttműködését a tagállamokkal a migráció és a határigazgatás terén. Az együttműködés például a következőkre terjedt ki: szakértői látogatások, információk és bevált gyakorlatok cseréje, műszaki felszerelések és képzések.

A visszafogadási megállapodások végrehajtása továbbra is folyamatban van, és összességében a tagállamok jó együttműködésről számoltak be a visszafogadás terén, egy tagállam kivételével, amely szerint javulásra van szükség.

Észak-Macedónia 2022 októberében jogállásról szóló megállapodást írt alá az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) által Észak-Macedóniában végzett műveleti tevékenységekre vonatkozóan²⁹. A jogállásról szóló megállapodás 2023. április 1-jei hatálybalépését követően 2023. április 19-én közös művelet indult 110 tisztviselő kiküldésével, akik feladata, hogy támogatást nyújtsanak a határellenőrzéshez, valamint az irreguláris migráció és a határokon átnyúló bűnözés kezeléséhez a Görögországgal közös teljes határszakaszon. Észak-Macedónia összességében nagyon széles körű és pozitív együttműködést alakított ki a Frontexszel a határigazgatás terén, amely 2023 áprilisában, a jogállásról szóló megállapodás hatálybalépését követően tovább erősödött.

Ami az EUAA-val való együttműködést illeti, a 2020. október és 2022. szeptember közötti időszakra szóló együttműködési ütemterv továbbra is fontos eszköz volt a menekültügyi rendszer megerősítéséhez, különösen a különleges bánásmódot igénylő személyek és a kísérő nélküli kiskorúak tekintetében: hatékonyabbá váltak a menekültügyi és befogadási ügyekkel kapcsolatos képzések, javult a menekültügyi határozatok minősége, valamint erősödött a kiszolgáltatott helyzetben lévő migránsok és kísérő nélküli kiskorúak befogadási rendszere. Az EUAA és Észak-Macedónia jelenleg végzi egy harmadik generációs ütemterv kidolgozását – annak elfogadásáig a második generációs ütemtervet meghosszabbították annak érdekében, hogy a folytonosság ne szakadjon meg.

4. Együttműködés a biztonság területén

Az Europol 2007 januárjában stratégiai megállapodást írt alá Észak-Macedóniával, 2011 szeptemberében pedig operatív megállapodás aláírására került sor. Az Europolal folytatott együttműködés és információcsere szintje jó, és 2022-ben tovább javult annak hatékonysága. 2015 óta észak-macedóniai összekötő tisztviselő teljesít szolgálatot az Europolnál. Észak-Macedónia bűnüldöző hatóságai tájékoztatást nyújtanak a lefoglalt fegyverekről és a letartóztatott gyanúsítottakról, és kérésre visszajelzést adnak az operatív tevékenységek során. Észak-Macedónia az EMPACT-ban is részt vesz.

²⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12896-2022-INIT/en/pdf>

A Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv keretében, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló végrehajtási megállapodás végrehajtása terén elért jó eredményeknek köszönhetően Észak-Macedónia 2022. december 9-én aláírta a Bizottsággal a megállapodás felülvizsgálatát, amely új intézkedéseket és ambiciózusabb célokat tartalmaz.

5. Befektetői állampolgársági programok

Az észak-macedón állampolgárságról szóló törvény bármilyen előzetes tartózkodási követelmény nélkül lehetővé teszi az állampolgárság megszerzését azon személyek számára, akik az ország számára „különleges gazdasági érdeket” képviselnek. 2005 és 2022 között 121 személy szerzett állampolgárságot különleges gazdasági érdekből (40 elutasító határozattal szemben)³⁰. A Bizottság ismételten hangsúlyozza, hogy e törvény végrehajtása nem vezethet az állampolgárság befektetés ellenében történő szisztematikus megadásához, mivel ez a gyakorlat alkalmas a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó uniós eljárás kijátszására és az ennek részét képező, egyéni migrációs és biztonsági kockázatra vonatkozó mélyreható értékelés megkerülésére, és ezért hatással lehet a vízummentességi rendszerre.

6. Ajánlások

Észak-Macedónia intézkedéseket hozott a korábbi bizottsági ajánlások többségének a teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) További jó eredmények felmutatása a vízumpolitika összehangolása terén.
- b) Tartózkodás az állampolgárság különleges gazdasági érdek fennállása esetén történő megszerzésének lehetővé tételétől.

---

³⁰ Átvilágítási jelentés Észak-Macedóniáról, 2023. július, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-07/MK%20Cluster_1%20Draft%20screening%20report_external%20version.pdf

SZERBIA

1. A vízumpolitika összehangolása

Szerbia 2022 elején 22 olyan országgal tartott fenn vízummentességi rendszert, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján. Az uniós vízumpolitikához való igazodás hiánya egyike volt azoknak a tényezőknek, amelyek a nyugat-balkáni útvonalon az EU-ba irányuló irreguláris migráció növekedéséhez vezettek. Ez különösen Burundi, India, Kuba, Törökország és Tunézia állampolgárait érintette, akik vízum nélkül léphettek be Szerbiába, majd onnan szabálytalanul átlépték a tagállamok külső határait. A kérdésben azonnali és széles körű kapcsolatfelvételt került sor a Bizottság és a szerb hatóságok között.

Ezen együttműködés és az összehangolt erőfeszítések eredményeként Szerbia visszaállította a vízumkötelezettséget a következő országokkal szemben: Burundi (2022. október 21-én, azonnali hatállyal végrehajtva), Tunézia (2022. október 21-én, 2022. november 22-től végrehajtva), Bissau-Guinea (2022. december 1-jén, 2022. december 6-ától végrehajtva), India (2022. december 9-én, 2023. január 1-jétől végrehajtva), Bolívia és Kuba (2022. december 27-én, 2023. február 10-étől, illetve 2023. április 13-ától végrehajtva).

Szerbia jelenleg 16 olyan országgal alkalmaz vízummentességi rendszert, amelyek szerepelnek a vízumköteles országok uniós listáján: Azerbajdzsán, Bahrein, Belarusz, Indonézia, Jamaica, Katar, Kazahsztán, Kína, Kirgizisztán, Kuvait, Mongólia, Omán, Oroszország, Örményország, Suriname és Törökország.

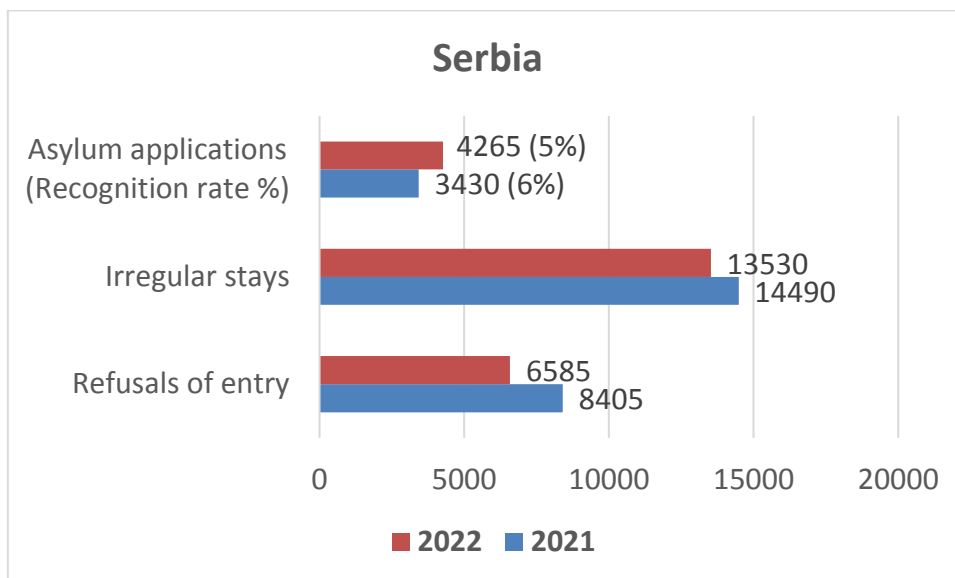
A Bizottság a szerb hatóságok kötelezettségvállalásának megfelelően elvárja a vízumpolitika szorosabb összehangolását, és további tájékoztatást vár Szerbiától a bejelentett „vízumharmonizációs tervről” és annak hatékony végrehajtásáról.

2. Az irreguláris migráció, a nemzetközi védelem iránti kérelmek, a visszaküldések és a visszafogadás alakulásának nyomon követése

2022-ben szerb állampolgárok 4 265 nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be a tagállamokban, ami 2021-hez képest (3 430) 24 %-os növekedést jelent – ez megfelel az előző évek tendenciájának. Az elismerő menekültügyi határozatok aránya kismértékben, a 2021. évi 6 %-ról 2022-ben 5 %-ra csökkent.

A tagállamok külső határain 32 esetben észleltek szerb állampolgárok általi szabálytalan átlépést (2021-ben 37 esetben). További csökkenő tendenciát mutat azon szerb állampolgárok száma, akikről megállapították, hogy jogellenesen tartózkodnak a tagállamokban: 2022-ben 13 530 ilyen eset fordult elő, szemben a 2021. évi 14 490 esettel (7 %-os csökkenés). 2022-ben 22 %-kal csökkent azon szerb állampolgárok száma, akiktől megtagadták az EU-ba való belépést (2021-ben 8 405, míg 2022-ben 6 585 ilyen eset volt).

A szerb állampolgárokkal szemben hozott kiutasítási határozatok száma (2022-ben 5 705, szemben a 2021. évi 6 045-tel) 6 %-kal csökkent, míg a visszatért személyek száma 5 %-kal nőtt (2022-ben 3 190, szemben a 2021. évi 3 035-tel), a visszaküldési arány pedig a 2021. évi 50 %-ról 2022-ben 56 %-ra nőtt.

Forrás: Eurostat.

3. Együttműködés a migráció, a határigazgatás és a visszafogadás terén

Szerbia konstruktív módon viszonyult az EU-hoz a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési terv végrehajtása terén, és a tagállamok külső határain elkövetett szabálytalan határátlépések számának 2022-es megugrása óta részt vesz az EU felé tartó vegyes összetételű migráncsoportok áramlásának kezelésében.

2022 augusztusában Szerbia elfogadta a 2022–2027-es időszakra szóló új integrált határigazgatási stratégiát, valamint a 2022–2024-es időszakra szóló cselekvési tervet. Továbbra is prioritásként kell kezelni a határőrizet javítását, valamint a menekült- és migráncsempészség felderítésére és megelőzésére irányuló erőfeszítések fokozását.

Fokozni kell a migránsok és a nemzetközi védelmet kérelmezők azonosítására és nyilvántartásba vételére irányuló erőfeszítéseket, többek között a befogadóállomásokon. A menekültügyi rendszer megerősítése és a tartózkodásra nem jogosult migránsok visszaküldésére vonatkozó kapacitás megerősítése továbbra is a jövőbeni munka fontos területét képezi, ahol a Bizottság növelte támogatását.

2022-ben Szerbia számos intézkedést hozott a szerb vízum megszerzésére és a Szerbiába való belépésre vonatkozó követelmények szigorítása érdekében. Ezeket a módosított feltételeket közzétették és széles körben terjesztették a kormányzati honlapokon, és azok felkerültek a Nemzetközi Légiszállítási Szövetség operatív platformjára is, amelyet a légitársaságok a Szerbiába tartó járatok utasainak ellenőrzése során használnak. A szerb diplomáciai és konzuli képviseletek képviselői megbeszéléseket folytattak az akkreditációjuk helye szerinti országok legnagyobb légitársaságaival, amelyeket a vízummentességi rendszerrel visszaélő utazók előszeretettel használnak. A szerb hatóságok szintén megbeszéléseket folytattak a főbb légitársaságok belgrádi képviselőivel, valamint a szerbiai vízummentességi rendszerrel potenciálisan visszaélő személyek származási országaival üzleti kapcsolatban lévő idegenforgalmi szervezetekkel.

Szerbia folytatta együttműködését a tagállamokkal a migráció és a határigazgatás terén. Az együttműködés kiterjedt például a finanszírozásra, a technikai segítségnyújtásra, a közös határőrjáratokra és a képzésekre. Az uniós technikai segítségnyújtás támogatja a 2022–2027-es időszakra szóló integrált határigazgatási stratégiát, különösen az irreguláris migránsok hatékony

nyilvántartásba vételére és kezelésére vonatkozóan, de emellett a migrációkezelési rendszeren belüli intézmények közötti koordináció, valamint a származási országba vagy az előző belépés szerinti országba való visszaküldési eljárások tekintetében is. Az uniós finanszírozás a Menekültügyi és Migrációs Bizottság által irányított befogadási és menekültügyi központok működését is támogatja, ideértve az egészségügyi szolgáltatásokat, a szociális segítségnyújtást és a gyermekek és a kiszolgáltatott csoportok oktatását. Az EU és a tagállamok támogatásával a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) végrehajtja a támogatott önkéntes visszatérési és visszailleszkedési programot, Szerbia visszatérés-kezelési rendszerének kapacitásfejlesztése és az önkéntes visszatéréshez nyújtott támogatáshoz való hozzáférés megkönnyítése révén.

Összességében a Frontex és a tagállamok jó együttműködésről számoltak be a visszafogadás területén is.

Mindazonáltal kihívások merültek fel azoknak a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak a visszafogadása terén, akik a nyugat-balkáni útvonalon érkeztek az EU-ba. Ezzel összefüggésben a Bizottság felkérte Szerbiát, hogy tanúsítsa a legmagasabb szintű együttműködést annak biztosítása érdekében, hogy amennyiben ezen állampolgárok menedékkérelmet nyújtanak, Szerbia az EU–Szerbia visszafogadási megállapodás harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó szakaszának alkalmazásával visszafogadja őket.

Szerbia jogállásról szóló megállapodást írt alá az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) által Szerbiában végzett operatív tevékenységekre vonatkozóan³¹, amely 2021. május 1-jén lépett hatályba, és lehetővé teszi az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség operatív alakulata végrehajtó hatáskörrel rendelkező csapatainak bevetését Szerbia területén. 2021. június 16-án megkezdődött a jogállásról szóló megállapodás szerinti első művelet a szerb-bolgár határon. 2022 decemberében ezt a közös műveletet kiterjesztették a Szerbia és Magyarország közötti határ mentén található határátkelőhelyekre is. 2023 májusában megkezdődtek a jogállásról szóló új megállapodásra vonatkozó tárgyalások, és azok jelenleg is folyamatban vannak.

Szerbia az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségével közös ütemtervvel rendelkezik, amely az uniós normáknak megfelelő nemzeti menekültügyi és befogadási rendszer továbbfejlesztését támogatja. Szerbia az EUAA keretébe tartozó, a menedékkérők befogadásával foglalkozó uniós hatóságok hálózatának tagja.

4. Együttműködés a biztonság területén

Szerbia továbbra is hatékony együttműködést folytat az Európával, és fokozta a SIENA biztonságos csatorna használatát. 2021 és 2022 között 15 %-kal nőtt a váltott üzenetek száma. Az Eurojust és Szerbia büntetőügyekben folytatott együttműködése továbbra is jó, különösen az Eurojust székhelyére delegált (2020 márciusában kiküldött) szerb összekötő ügyész révén.

Szerbia aktívan részt vesz az EMPACT-ban. 2022-ben Szerbia 67 operatív fellépésben vett részt, és egy (a kannabiszra, a kokainra és a heroinra vonatkozó operatív cselekvési terv keretében végrehajtott) operatív fellépés társvezetője volt. Szerbia továbbra is részt vett az EMPACT közös akciónapjain.

Szerbia 2019-ben a terrorizmus elleni küzdelemről szóló kétoldalú megállapodást írt alá a Bizottsággal a terrorizmus elleni küzdelemről a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv végrehajtása céljából. Szerbia rendszeres jelentéseket nyújtott be, de további előrelépésre van szükség ahhoz, hogy a megállapodás végrehajtása kielégítőnek minősüljön – Szerbia

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A22020A0625%2801%29>

nevezetesen még nem fogadott el új stratégiai keretet a korábbi stratégiák 2021. évi lejárta követően a terrorizmus elleni küzdelemre és az erőszakos szélsőségeség megelőzésére és leküzdésére vonatkozóan.

Szerbia nem véglegesítette a biztonsági szolgálatoknak és a Nemzetbiztonsági Tanácsnak a súlyos és szervezett bűnözéssel kapcsolatos bűnügyi nyomozások során betöltött szerepére és gyakorlataira vonatkozó elemzést, bár az előkészítő munka már megkezdődött. Gyümölcsöző együttműködés folyik a CEPOL-lal, az Eurojusttal, az Europolal és az Interpollal, különösen a fegyverkereskedelem, a kábítószer-kereskedelem és a kulcsszerepet betöltő bűnszervezetek elleni küzdelem terén. Szerbiának tovább kell növelnie a szervezett bűnözéssel foglalkozó ügyészség technikai, pénzügyi és humánerőforrás-kapacitását (ideértve az új személyzet elhelyezésére szolgáló helyiségeket is) annak érdekében, hogy az képes legyen a feladatait független módon ellátni. Szerbiának az ügylapú megközelítésről a bűnszervezetekkel szembeni stratégiára kell áttérnie, és nem az alacsony vagy közepes jelentőségű ügyekre, hanem a nagy és nemzetközi szervezetek felszámolását és a vagyoni eszközök lefoglalását célzó, nagy horderejű ügyekre kell helyezni a hangsúlyt.

5. Az állampolgárság gyorsított megszerzése

2023 első hónapjaiban a szerb kormány javaslatot tett az állampolgárságról szóló törvény bizonyos módosításaira, amelyek lehetővé teszik a szerb állampolgárság gyorsított megszerzését azon harmadik országbeli állampolgárok számára, akik csak rövid ideje tartózkodnak Szerbiában, rendelkeznek Szerbiában szerzett vagy Szerbia által elismert felsőfokú oklevéllel, valamint önálló vállalkozóként tevékenykednek vagy szerb vállalat alkalmazásában állnak.

Jóllehet az EU tiszteletben tartja Szerbia azon szuverén jogát, hogy maga határozza meg állampolgársági és honosítási politikáját, a Bizottság aggodalmát fejezte ki az illetékes szerb hatóságoknak az EU-t érintő esetleges biztonsági kockázatok tekintetében, amelyek a vízummentes utazási jogosultság gyorsított megszerzéséhez kapcsolódnak azon országok állampolgárai esetében, amelyek egyébként vízumkötelezettség alá tartoznának az EU-ban. A Bizottság ezzel kapcsolatos tájékoztatását követően Szerbia kormánya a javaslat visszavonásáról határozott.

6. Ajánlások

Szerbia intézkedéseket hozott a korábbi bizottsági ajánlások teljesítése érdekében. Mindazonáltal további előrelépésre van szükség, és foglalkozni kell az alábbi kérdésekkel:

- a) Szerbia vízumpolitikájának további összehangolása a vízumköteles országok uniós listájával, különösen azon országok tekintetében, amelyek irreguláris migrációs vagy biztonsági kockázatot jelentenek az EU számára.
- b) A Frontex jogállásáról szóló, az EU-val kötendő megállapodásról szóló tárgyalások mielőbbi lezárása.
- c) Az EU–Szerbia visszafogadási megállapodás harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó szakaszának teljes körű végrehajtása.

II. EGYÉB VÍZUMMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK

BEFEKTETŐI ÁLLAMPOLGÁRSÁGI PROGRAMOKAT MŰKÖDTETŐ, VÍZUMMENTESSÉGET ÉLVEZŐ ORSZÁGOK

Jóllehet az EU tiszteletben tartja a szuverén országok azon jogát, hogy maguk határozzák meg saját honosítási eljárásaikat, a vízummentesség alapjául szolgáló elvekkkel és feltételekkel összeegyeztethetetlen, a vízummentességet élvező harmadik országok által működtetett befektetői állampolgársági programok biztonsági kockázatot jelenthetnek az EU és tagállamai számára.

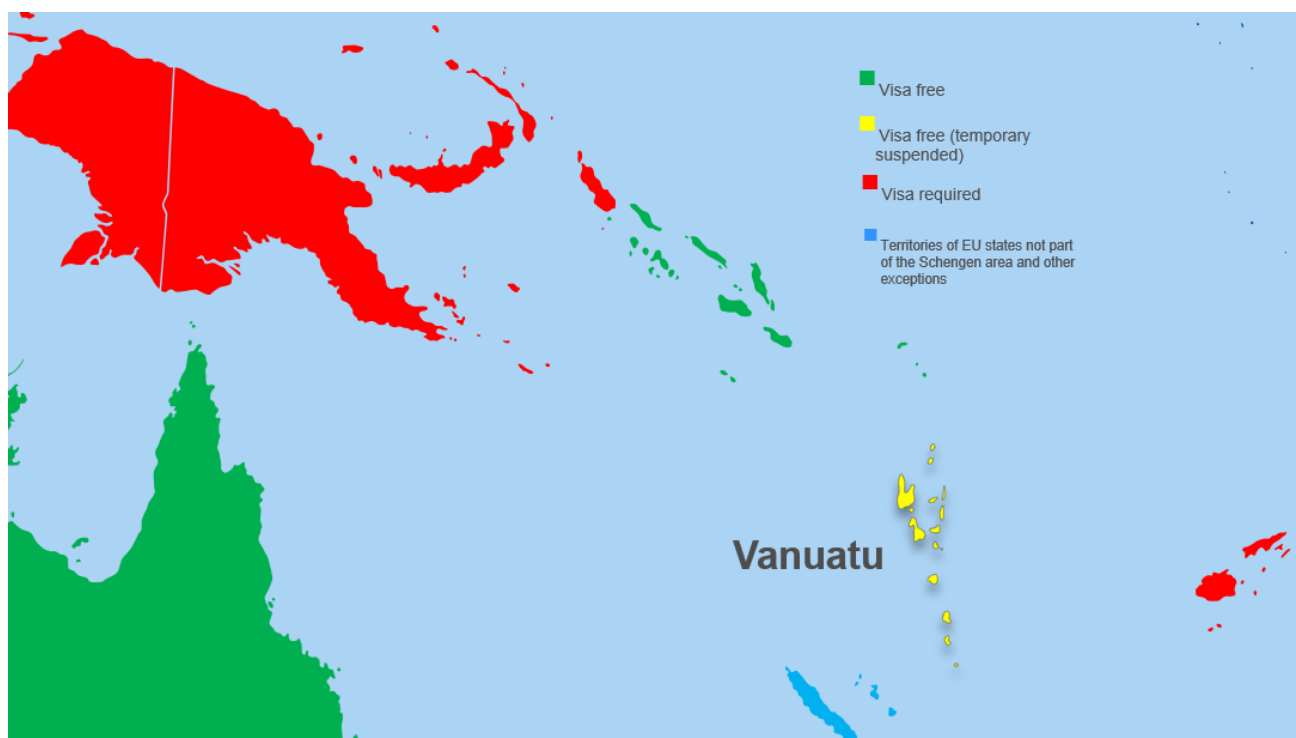
Az EU-t különösen aggasztják azok a befektetői állampolgársági programok, amelyeket az EU-ba való vízummentes belépés egyik módjaként hirdetnek. A vízummentességi megállapodások célja, hogy megkönnyítsék az emberek közötti kapcsolatokat az EU és egy harmadik ország között, nem pedig az, hogy lehetővé tegyék más vízumköteles harmadik országok állampolgárai számára, hogy az állampolgárság megszerzése révén megkerüljék a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó uniós eljárást. Az EU-ba való vízummentes belépés nem tekinthető eladható vagy megvásárolható kereskedelmi árunak.

Ezzel a kérdéssel az Európai Parlament is foglalkozott 2022. március 9-i állásfoglalásában, amelyben javaslatokat tett a Bizottságnak a befektetői állampolgársági és letelepedési programokra vonatkozóan³². Az állásfoglalás többek között felszólította a Bizottságot, hogy gyakorolja a lehető legnagyobb nyomást annak biztosítása érdekében, hogy a befektetői állampolgársági programmal rendelkező és az (EU) 2018/1806 rendelet II. melléklete értelmében az Unióba való vízummentes beutazás lehetőségét élvező harmadik országok szüntessék meg ezeket a programokat, és nyújtson be javaslatot az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikkének módosítására annak érdekében, hogy a befektetői állampolgársági programok működtetése a vízummentesség felfüggesztésének indokaként szerepeljen.

---

³² Az Európai Parlament 2022. március 9-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló javaslatokkal a befektetői állampolgársági és letelepedési programokról (2021/2026(INL)).

VANUATU

Vanuatu 2015 óta befektetői állampolgársági programokat működtet, amelyek révén állampolgárságot adott más országok olyan állampolgárainak, akik korábban nem álltak kapcsolatban Vanuatuval, és a kérelmek túlnyomó többségére vonatkozóan kedvező határozatot hozott. 2021 márciusáig Vanuatu több mint 10 500 útlevelet állított ki ilyen programok alapján, rendkívül alacsony elutasítási arány mellett.

2017 és 2021 között a Bizottság komoly aggodalmának adott hangot, és figyelmeztette Vanuatu kormányát a vízumkötelezettség visszaállításának lehetőségére. A Vanuatu által adott magyarázatok nem voltak elegendőek ezen aggodalmak enyhítéséhez. A Bizottság ennek alapján 2022. január 12-én tanácsi határozatra irányuló javaslatot fogadott el a Vanuatuval kötött vízummentességi megállapodás felfüggesztéséről³³. Ez volt a legelső olyan eset, amikor az EU egy harmadik országgal kötött vízummentességi megállapodás felfüggesztésére tett javaslatot. A Tanács 2022. március 3-án elfogadta a Vanuatuval kötött vízummentességi megállapodás részleges felfüggesztéséről szóló határozatot³⁴. Tekintettel arra, hogy a részleges felfüggesztéshez vezető körülményeket nem orvosolták, a Bizottság 2022. október 12-én javaslatot tett a megállapodás 2023. február 4-i teljes körű felfüggesztéséről szóló tanácsi határozatra³⁵. A határozatot a Tanács 2022. november 8-án elfogadta³⁶.

³³ Az Európai Unió és a Vanuatuai Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának részleges felfüggesztéséről szóló tanácsi határozatjavaslat, COM(2022) 6 final.

³⁴ A Tanács (EU) 2022/366 határozata (2022. március 3.) az Európai Unió és a Vanuatuai Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának részleges felfüggesztéséről.

³⁵ Az Európai Unió és a Vanuatuai Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának teljes körű felfüggesztéséről szóló tanácsi határozatjavaslat, COM(2022) 531 final.

³⁶ A Tanács (EU) 2022/2198 határozata (2022. november 8.) az Európai Unió és a Vanuatuai Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának teljes körű felfüggesztéséről.

Következésképpen a Bizottság 2022. december 1-jén az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikke (6) bekezdésének b) pontjával összhangban felhatalmazáson alapuló rendeletet fogadott el, amely kimondja, hogy a Vanuatu valamennyi állampolgárára vonatkozó vízummentességet 2023. február 4. és 2024. augusztus 3. között fel kell függeszteni³⁷.

A részleges felfüggesztés hatálybalépése óta a Bizottság fokozott párbeszédet³⁸ folytat Vanuatu illetékes hatóságaival annak érdekében, hogy orvosolni lehessen a vízummentesség felfüggesztéséhez vezető körülményeket, és lehetővé váljon az EU számára a felfüggesztés megszüntetése.

2023 márciusában Vanuatu kormánya módosította állampolgársági törvényét azzal a céllal, hogy megerősítse befektetői állampolgársági programjának biztonságát. A Bizottság jelenleg végzi a jogszabály-módosítások értékelését. Megállapodás született arról, hogy a megerősített párbeszéd keretében tartott következő ülésen Vanuatu részletesen ismerteti a befektetői programok tekintetében a kormány által márciusban elfogadott jogszabályi változásokat.

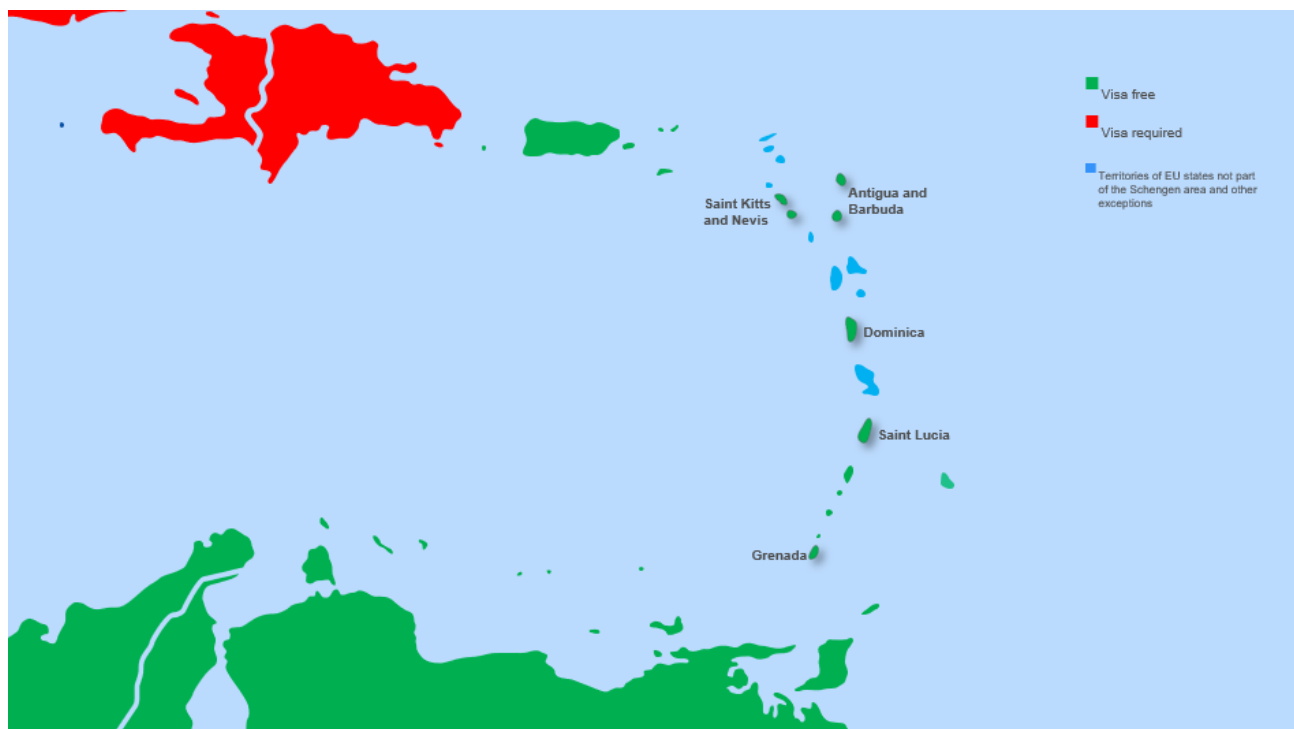
A vanuatui hatóságokkal folytatott információcsere mindaddig folytatódik, amíg a Bizottság úgy ítéli meg, hogy elegendő információ áll rendelkezésére a felfüggesztéshez vezető körülmények orvoslásának vagy további fennállásának megállapításához szükséges értékelés elvégzéséhez. Ezen értékelés eredményétől függően a Bizottság javasolni fogja a felfüggesztés megszüntetését vagy Vanuatu felvételét a vízumköteles országok (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikkének (7) bekezdésében meghatározott listájába.

---

³⁷ A Bizottság (EU) 2023/222 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. december 1.) a Vanuatu valamennyi állampolgárára vonatkozó vízummentesség ideiglenes felfüggesztéséről.

³⁸ Az (EU) 2018/1806 rendelet 8. cikke (6) bekezdésének a) pontja.

KELET-KARIBI ÁLLAMOK

2020 óta a Bizottság együttműködik a befektetői állampolgársági programokat működtető öt kelet-karibi állammal (Antigua és Barbuda, Dominika, Grenada, Saint Kitts és Nevis, valamint Saint Lucia) annak érdekében, hogy releváns információkat és adatokat szerezzen azokról a programokról, amelyek potenciálisan nagy kockázatot jelentenek az OECD közös jelentéstételi standardjának integritására nézve, és felveti az esetleges adókijátszási és pénzmosási tevékenységek gyanúját³⁹.

Az illetékes hatóságoktól kapott információk alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az értékelés tárgyát képező valamennyi befektetői program esetében magas a sikeres pályázók száma, és eddig összesen legalább 88 000 útlevelet állítottak ki. Egyes országok esetében ez a szám meghaladja a 30 000-et (Dominika 34 500 útlevelet, Saint Kitts és Nevis pedig 36 742 útlevelet állított ki). Ugyanakkor az elutasítási arány rendkívül alacsony (3 és 6 % között mozog), ami a rövid (egyes esetekben mindössze két hónapos) feldolgozási idővel együtt kérdéseket vet fel a biztonsági átvilágítás alaposságát illetően.

A sikeres pályázók közé olyan állampolgárok is tartoznak, akiknek máskülönben vízumra lenne szükségük az EU-ba való belépéshez. A kapott információk szerint a kérelmezők főként a következő országok állampolgárai: Kína és Oroszország, valamint Szíria, Irán, Irak, Jemen, Nigéria és Líbia. E tekintetben a Bizottság üdvözölte az öt karibi ország 2022. márciusi határozatát, miszerint az Ukrajna elleni orosz agresszióra adott válaszként valamennyien felfüggesztették az orosz és belarusz állampolgárok kérelmeinek vizsgálatát.

A karib-tengeri államok befektetői állampolgársági programjai jelenleg a legkevésbé költségesek közé tartoznak a világon az egyéni befektetők és családjaik számára. Bizonyos esetekben az egy főre jutó költség alig 100 000 USD-t tesz ki. A többi vizsgált program ára is csak kissé magasabb ennél.

³⁹ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>

Az értékelt 5 ország közül 4-ben folytatnak valamilyen szintű információcserét a kérelmezőknek a kapott információk szerinti származási országával vagy a korábbi tartózkodási helyük szerinti országgal. Úgy tűnik azonban, hogy ez nem szisztematikus. Mind az öt ország együttműködik a CARICOM Bűncselekményekkel és Biztonsággal Foglalkozó Végrehajtó Ügynöksége (IMPACS) közös regionális kommunikációs központjával (JRCC), amely segítséget nyújt a kérelemben szereplő valamennyi személyre vonatkozó bizalmas információk beszerzésében. Mindazonáltal az értékelt országok egyike sem ír elő tartózkodási kötelezettséget vagy akár fizikai jelenlétet az országban az állampolgárság megadása előtt, vagy még a kérelmezési eljárás során sem.

Egyes esetekben az országok magánszereplőket vesznek igénybe a kérelmezési és átvilágítási folyamat során, beleértve a személyes ellenőrzéseket és a kérelmezők által benyújtott dokumentumok átvizsgálását is. Az ellenőrzési folyamat magánvállalkozásokhoz való kiszervezése további olyan tényező, amely aggályokat vet fel a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok információihoz a származási országban vagy a korábbi tartózkodási hely szerinti országban való hozzáférés tekintetében.

Végezetül, különböző mértékben mind az öt ország lehetővé teszi, hogy a sikeres kérelmezők a befektetés révén kapott állampolgárság megszerzése után megváltoztassák személyazonosságukat. Ez Antiguában, Barbudában és Dominikán az állampolgárság megszerzését követő öt év elteltével; Grenadában egy év elteltével; Saint Kitts és Saint Nevis esetében pedig közvetlenül az állampolgárság megszerzését követően engedélyezett. Egyes esetekben több névváltoztatás is megengedett (a rendelkezésre álló információk szerint csak Saint Kitts és Nevis korlátozza ezt egy változtatásra).

Összességében a rövid feldolgozási idő, az alacsony díjak, a kérelmek magas száma és az alacsony elutasítási arány, valamint a biztonsági átvilágítási eljárások bizonyos szempontjai arra engednek következtetni, hogy az ilyen programok működtetése bizonyos kockázatokat jelenthet az uniós tagállamok biztonságára nézve. Az a tény, hogy a sikeres pályázók az új állampolgárság megszerzését követően megváltoztathatják személyazonosságukat, további potenciális biztonsági kockázatokat rejt magában.

Miközben folyamatban vannak a kétoldalú konzultációk, a Bizottság továbbra is szorosan együttműködik az érintett harmadik országokkal annak érdekében, hogy az értékelés befejezését követően hosszú távú megoldásokat találjanak. Ezzel összefüggésben a Bizottság összehívja a kétoldalú vízummentességi megállapodásokkal létrehozott közös szakértői vegyes bizottságokat, amelyek célja a megállapodások végrehajtásának nyomon követése és az alkalmazásukból eredő viták rendezése.

KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság véleménye szerint az e jelentésben értékelt, az EU-val szomszédos nyolc ország mindegyike intézkedéseket hozott a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében készített ötödik jelentésben megfogalmazott számos ajánlás teljesítése érdekében. Grúzia és Ukrajna tekintetében, amelyek állampolgárai kevesebb mint hét évvel ezelőtt kaptak vízummentességet, és amelyek esetében továbbra is szükséges jelentést tenni a vízumliberalizációs követelmények teljesítéséről, a Bizottság úgy véli, hogy a vízumliberalizációs követelmények továbbra is teljesülnek. Ugyanakkor mind a nyolc országnak további lépéseket kell tennie a Bizottság ajánlásainak teljesítése érdekében.

A tagállamok arról számolnak be, hogy összességében mind a nyolc országgal jó együttműködést folytatnak mind a migráció, mind a biztonság terén. Ezen országok közül többnek továbbra is foglalkoznia kell a menedékjog iránti megalapozatlan kérelmekkel, többek között azért, hogy megerősítik az EMPACT-ban való részvételüket, és folytatják a célzott tájékoztató kampányok szervezését. Minden országnak további előrehaladást kell elérnie a vízumpolitikája összehangolása terén, hogy elkerülhető legyen annak a kockázata, hogy harmadik országbeli állampolgárok vízum nélkül utazzanak a területükre, majd onnan szabálytalanul továbbutazzanak az EU-ba. További erőfeszítésekre van szükség a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem terén is.

A vízumliberalizáció kulcsfontosságú eleme az EU, valamint nyugat-balkáni országok és a keleti partnerség országai közötti, a migráció, a biztonság és a jogérvényesülés terén folytatott együttműködésnek. Megkönnyíti a mobilitást és az emberek közötti kapcsolatokat, és egyes kulcsfontosságú szakpolitikai reformoknak is katalizátora lehet ezekben az országokban. Folytatódni fog e folyamat szoros nyomon követése, többek között a vezető tisztviselők közötti találkozók, a jogérvényesüléssel, szabadsággal és biztonsággal foglalkozó albizottság rendszeres ülései, valamint az EU és a jelentésben érintett országok közötti megbeszélések révén. A vízumliberalizációs követelményekkel kapcsolatos kérdések nyomon követése továbbra is szerepelni fog a Bizottság éves bővítési jelentéseiben.

A Bizottság továbbra is nyomon fogja követni a befektetői állampolgársági programokat működtető, vízummentességet élvező országokat, és intenzívebbé fogja tenni az ezen országokkal folytatott párbeszédet annak érdekében, hogy hosszú távú megoldásokat találjanak a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó uniós eljárás, valamint az ennek részét képező, egyéni migrációs és biztonsági kockázatokra vonatkozó mélyreható értékelés esetleges megkerülésének megelőzésére.

Végezetül a Bizottság folytatni fogja a 2023. május 30-i közleményében bejelentett új átfogó nyomonkövetési megközelítés végrehajtását, amely valamennyi vízummentességet élvező harmadik országra kiterjed. A nyomonkövetési folyamat eredményei alapján a Bizottság jelentéstételi kötelezettségein túlmenően továbbra is jelentést fog tenni a vízummentességet élvező harmadik országokról a migrációs és biztonsági kihívásokkal összefüggésben.